

KOHTAAMISIA SILLALLA
SILTA-ohjaajien kokemuksia SILTA-
koulutuksesta

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Sosionomi AMK
Opinnäytetyö
Marraskuu 2016
Pirjo Niemi-Järvinen

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

NIEMI-JÄRVINEN, PIRJO

Kohtaamisia SILLALLA
SILTA-ohjaajien kokemuksia SILTA-
koulutuksesta

Sosionomi AMK opinnäytetyö, 64 sivua, 2 liitesivua

Syksy 2016

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia viiden SILTA-ohjaajan kokemuksia siitä, mitä he olivat sisäistäneet käymästään SILTA-ohjaajakoulutuksesta. Lisäksi tavoitteena oli tutkia miten sisäistetyt asiat olivat jalostuneet heidän työssään huostaanotettujen lasten ja heidän vanhempiensa kanssa koulutuksen jälkeen. Kokemuksia kerättiin ryhmähaastattelussa elokuussa 2014. Haastattelun materiaali oli analysoitu sisällönanalyysin avulla. Tarkoituksena oli selvittää, mihin asioihin erityisesti SILTA-ohjaajakoulutuksessa tulee jatkossa kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Opinnäytetyön yhteistyökumppani ja tilaaja oli Pelastakaa Lapset ry. SILTA-malli ja SILTA-ohjaajakoulutus ovat Pelastakaa Lapset ry:n rekisteröimiä. Tutkimustuloksilla on käytännön hyötyä koulutuksen jatkokehittämisessä.

Haastattelun analyysin perusteella keskeisiksi sisäistetyiksi asioiksi nousivat kohdatuksi tulemisen kokemuksen merkitys asiakastyössä ja se, että asiakkailla on oikeus oman tarinansa merkitykseen. tarinat voivat ja saavat olla erilaisia. Koulutuksen aikana näitä asioita vahvistivat SILTA-ohjaajien omat kokemukset sukuun ja elämänjanan jakamisesta. Ne jaettiin pienryhmissä, joissa korostui turvallisuuden kokemuksen merkitys tarinoiden jakamisessa. Kohdatuksi tulemisen ja erilaisten tarinoiden merkitys nousivat myös koulutuksen aikana SILTA-ohjaajien tekemässä SILTA-työssä lastensuojelun asiakkaiden kanssa.

SILTA-ohjaajien keskeiset sisäistetyt merkitykselliset asiat koulutuksessa saattoivat olla ristiriidassa muun työyhteisön ajattelumallin kanssa. Kehittämiskohteeksi nousi työyhteisön osallistaminen entistä enemmän SILTA-ohjaajakoulutuksen aikana. Näin merkityksellisiksi koetut asiat siirtyisivät myös työyhteisön ajattelumalliin.

Asiasanat: Biologiset vanhemmat, huostaanotto, konstruktivismi, lastensuojelu, kohtaaminen, oppiminen, SILTA-malli, SILTA-ohjaajakoulutus, tarinallisuus, työyhteisö, vuorovaikutus, yhteistyö

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

NIEMI-JÄRVINEN, PIRJO

Encounters on the BRIDGE
Experiences of BRIDGE-instructors
of BRIDGE –supplementary training

Bachelor's Thesis in Social Care 64, 2 pages of appendices

Autumn 2016

ABSTRACT

The aim of this Bachelor's thesis was to explore the experiences of five BRIDGE-instructors of their understanding of BRIDGE-supplementary training. In addition the aim was to find out how this understanding was shown in their work with children taken into care and with their parents. Experiences are gathered from the group interview conducted in August 2014. The interviews were analysed using a content analysis. The aim was to find out what should receive more attention in the future in the BRIDGE-training.

The partner of this Bachelor's thesis is Save the Children organization. Bridge –model and BRIDGE-supplementary training are registered trademarks of Save the Children organization. The results of this research have practical benefits while developing BRIDGE- professional training in the future.

Based on the analysis the most important thing in BRIDGE training was the experience of encountering the client and that clients have rights for the importance of their own story. The stories can and may be different from one another. During the BRIDGE- training these issues enhanced BRIDGE-instructors own experiences while sharing in small groups their own family trees and lifelines. Their experiences in small groups were that it was very safe to share their own stories in the shape of family tree and lifeline. The experience of encountering and the importance of different stories were also highlighted during the BRIDGE-work.

The BRIDGE-supervisors most important learnt issues been in conflict with the other work community's way to think. The development suggestion that came up during the BRIDGE- training was to engage more the work community during the training time. That might be the way to get the important issues into work community's way of thinking.

Keywords: biological parents, custody, children protection, encountering, BRIDGE-model, BRIDGE-professional training, narratives, work community, interaction, cooperation

KIITOKSET

Haluan kiittää lämpimästi SILTA-haastatteluun osallistuneita SILTA-ohjaajia. Ilman teitä tämä opinnäytetyö ei olisi mahdollistunut.

Haluan kiittää myös opinnäytetyönohjaajaani, ystävääni ja kollegaani Terhi Taajamaa, joka väsymättä kannusti minua tämän opinnäytetyön kunnialliseen loppuunsaattamiseen. Vielä sairasvuoteeltaan ennen äkillistä menehtymistään kesällä 2015 hän opasti minua.

SILTA-hengen mukaisesti haluan kiittää myös kaikkia rakkaita perheenjäseniäni, jotka olette tukeneet ja kannustaneet minua tällä vaiherikkaalla matkalla. Erityiskiitokset miehelleni Arille, joka auttoi erityisesti tämän opinnäytetyön kaavioiden kanssa. Lämmin kiitos myös äidilleni, joka sanoi olevansa ylpeä tyttärestään ja tämän opinnäytetyöstä. Vielä 58-vuotiaanakin oman äidin sanat lämmittävät mieltä. Niin kuin SILTA-mallissa sanotaan: oma suku on aina merkityksellinen.

Vesivehmaalla 8.12.2016

Pirjo Niemi-Järvinen

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA	3
2.1	Tavoite ja tarkoitus	3
2.2	Tutkimus- ja haastattelukysymykset	4
2.3	Tiedonhaku	4
3	SILTA-MALLI	6
3.1	Synty ja kehittyminen	6
3.2	Lainsäädäntö SILTA-ajattelumallin taustalla	7
3.3	SILTA-mallin teoreettiset lähtökohdat	8
3.3.1	Perheterapia	10
3.3.2	Dialogisuus	11
3.3.3	Narratiivisuus	13
3.3.4	Vakauttaminen SILTA-ohjaajan työssä	14
3.3.5	Reflektointi	16
3.3.6	Mentalisaatio	17
3.3.7	Tietoinen läsnäolo	19
3.4	Kohtaamisen merkitys	20
4	NÄKÖKULMIA SILTAOHJAAJAKOULUTUKSEEN	23
4.1	SILTA-ohjaajakoulutus	23
4.2	Kokonaisvaltainen oppiminen	26
4.2.1	Holistinen ihmiskäsitys ja työskentelyajattelu	27
4.2.2	Hermeneuttinen tiedonkäsitys	28
4.2.3	Konstruktivistinen oppimiskäsitys	29
4.3	Kokemuksellinen oppiminen	30
4.4	Rakenteiden ja työryhmän merkitys oppimisprosessin juurruttamisessa työyhteisöön	33
5	KARTOITUKSEN TOTEUTUS JA AINEISTON ANALYYSI	36
5.1	Toteutus	36
5.2	Aineiston analyysi	38
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	40
6.1	Koulutuksen aikana sisäistettyä ja käytännön työhön siirtynyttä	42
6.1.1	Kohtaamisen merkitys, kokemuksellinen yhteys	43

6.1.2	SILTA-ohjaajakoulutuksen teoreettisen viitekehyksen merkitys haastateltaville	44
6.1.3	Oman pienryhmän merkitys	46
6.2	Jalostuminen	47
6.2.1	Ymmärryksen lisääntyminen suhteessa asiakkaaseen	48
6.2.2	Reflektoinnin käyttö työssä	50
6.2.3	Työyhteisö	51
6.2.4	Mikä edesauttoi jalostumista	52
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	54
8	POHDINTA	56
8.1	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	56
8.2	Johtopäätösten pohdintaa	57
	LÄHTEET	60
	LIITTEET	67

1 JOHDANTO

SILTA-ohjaajakoulutus on Pelastakaa Lapset ry:n rekisteröimä koulutusmalli. Sen avulla on koulutettu vuosina 2011–2016 yli 170 SILTA-ohjaajaa. SILTA-ohjaajat toimivat lastensuojelun avohuollon ja laitoshuollon työtehtävissä. Pelastakaa Lapset ry pitää koulutusta ja sen kehittämistä tärkeänä (Lehto 2013, 77). Opinnäytetyöni aihe syntyi yhteistyössä Pelastakaa Lapset ry:n kanssa.

Opinnäytetyössäni etsin vastauksia siihen, millaista konkreettista hyötyä koulutus on antanut sen käyneille. Kuinka paljon SILTA-ohjaajakoulutuksessa sisäistetty ajattelutapa esimerkiksi kohtaamisen merkityksestä siirtyy pysyvästi SILTA-ohjaajien ajattelutapaan kohdata asiakkaita omassa työssään. Opinnäytetyön tulokset toimivat peilinä tulevia koulutuksia suunnitellessa, koska olen ollut suunnittelemassa ja suunnittelen jatkossakin SILTA-ohjaajakoulutuksen sisältöä. Toimin myös koulutuksen pääkouluttajana.

Opinnäytetyöni tietoperusta koostuu SILTA-mallin teoreettisista viitekehyksistä, joita ovat perheterapia, dialogisuus, narratiivisuus, traumat ja vakauttaminen, reflektointi, mentalisaatio ja tietoinen läsnäolo (Kiiskinen 2013, 23). Esittelen työssäni myöhemmin kutakin viitekehystä tarkemmin. Sovellan työssäni sisällönanalyysimenetelmää viiden SILTA-ohjaajan ryhmähaastattelusta. Haastattelun tavoitteena on selvittää SILTA-ohjaajien kokemuksia siitä, mitä he ovat sisäistäneet koulutuksessa ja miten sisäistetyt asiat ovat jalostuneet heidän käytännön työssään myöhemmin.

SILTA-ohjaajakoulutuksessa oppimisen ja sisäistämisen menetelmänä on kokemuksellinen oppiminen. Kiinnostuin kokemuksellisesta oppimisesta Sinikka Ojasen kirjan myötä työnohjaajakoulutuksessa vuonna 2008. Tässä opinnäytetyössä olen käyttänyt paljon hänen ajatuksiaan lähteinä, koska ne ovat vaikuttaneet merkittävästi omaan ajatteluuni ja sitä kautta myös SILTA-ohjaajakoulutuksen sisältöön. Tärkeimpänä on ollut ajatus siitä, että ihminen tarkastelee elämää omien kokemustensa kautta ja

omaksuu uutta ajattelua silloin, kun entinen ajattelumalli ei ole riittävä tai sopiva. (Ojanen 2006, 86–92.)

SILTA-ohjaajakoulutuksen tavoitteena on SILTA-ajattelumallin sisäistyminen. SILTA-ajattelumallin tavoitteena on huostaanotetun lapsen elämäntarinan eheytyminen rakentamalla SILTAA lastenkodin tai muun lapsen hoitoyksikön ja lapsen kodin välille. Ajattelumalli pitää sisällään myös ymmärryksen vuorovaikutussuhteiden merkityksestä asiakkaan ja työntekijän välillä. (Kiiskinen 2013, 90.)

SILTA-ohjaajakoulutuksen tavoitteena on myös lisätä SILTA-ohjaajien ymmärrystä biologisen perheen merkityksestä huostaan otetulle lapselle (Kiiskinen 2013, 90). SILTA-malli on kehitetty vuosina 2008–2010 Pelastakaa Lapset ry:n projektina. Malli kehittyi Pelastakaa Lapset ry:n lastenkodeissa. SILTA-mallia voi kuitenkin käyttää myös muissa konteksteissa, joissa on asiakas, läheinen ja työntekijä. SILTA-ohjaajakoulutukseen onkin osallistunut paitsi lastenkodin omaohjaajia myös perheohjaajia, sosiaalityöntekijöitä ja psykiatrisen puolen työntekijöitä. (Kiiskinen 2013, 3.)

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA

2.1 Tavoite ja tarkoitus

Toimeksiantajani on Pelastakaa Lapset ry, jonka rekisteröimä sekä SILTA-ohjaajakoulutus että SILTA-malli ovat. Organisaation kannalta on tärkeää saada tietoa koulutuksen vaikuttavuudesta sen kehittämistä varten.

Vaikuttavuudella tarkoitetaan koulutuksen onnistumista sekä sen tavoitteiden ja tehtävien täyttymistä. Vaikuttavuuden mittaaminen ei ole yksinkertainen tehtävä. Koulutukseen osallistujan oma motivaatio koulutukseen lähtemisestä ja omakohtainen ajatus koulutuksen hyödyllisyydestä itselle vaikuttaa hänen kokemukseensa koulutuksen onnistumisesta. Samoin kokemus siitä, että on itse voinut vaikuttaa siihen, että on hakeutunut koulutukseen, eikä asiaa ole esimerkiksi työyhteisön johdon puolelta valmiiksi määritelty, kokemus siis omasta aidosta osallistumisesta päätöksentekoon koulutukseen lähtemisestä. (Ervast & Tulensalo 2006, 145.)

Koulutukseen osallistujan oma motivaatio koulutukseen hakeutumisesta vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten koulutuksen käyminen näkyy arjen työssä. Samoin koulutettavan työyhteisöllä on merkitystä. Työyhteisön suhtautuminen ja tilan luominen uudelleenlaiselle ajattelulle on tärkeää. (Ervast & Tulensalo 2006, 143.)

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tutkia, viiden SILTA-ohjaajan kokemuksia siitä, mitä he olivat sisäistäneet käymästään SILTA-ohjaajakoulutuksesta. Lisäksi tavoitteena oli tutkia miten sisäistetyt asiat olivat jalostuneet heidän työssään huostaanotettujen lasten ja heidän vanhempiensa kanssa koulutuksen jälkeen. Tarkoituksena oli selvittää, mihin asioihin erityisesti SILTA-ohjaaja- koulutuksessa tulee jatkossa kiinnittää entistä enemmän huomiota ja millaista konkreettista hyötyä koulutus on antanut sen käyneille. Mitä asioita SILTA-ohjaajakoulutuksen käyneillä jää koulutuksen jälkeen käyttöön omaan työhön? Miten sisäistetyt asiat ovat jalostuneet käytännön työssä? Mitkä asiat ovat vaikuttaneet sisäistämiseen ja jalostumiseen? Tutkimuksen avulla tarkoituksena oli saada uusia

näkökulmia SILTA-ohjaajakoulutuksen, sekä kehittää koulutuksen sisältöä ja käytäntöjä.

2.2 Tutkimus- ja haastattelukysymykset

Opinnäytetyötä varten haastattelin viittä SILTA-ohjaaja- koulutuksen käynyttä SILTA-ohjaajaa. Haastattelu toteutettiin ryhmähaastatteluna. Kaikki haastateltavat olivat toimineet lastenkodeissa omaohjaajina ja työryhmänsä jäseninä sekä osa myös esimiestehtävissä.

Tutkimuskysymyksenä oli selvittää, mitä SILTA-ohjaajakoulutuksesta oli jäänyt koulutuksen jälkeen sisäistyneenä käyttöön omaan työhön. Lisäksi tutkimuskysymyksenä oli selvittää miten sisäistyneet asiat olivat jalostuneet käytännön työssä.

Haastattelukysymykset oli lähetetty etukäteen haastateltaville. Haastattelun aikana tutkimuskysymykset oli vielä kirjoitettu fläpille.

Haastattelukysymykset olivat

- Mitä asioita ajattelet sisäistäneesi koulutuksen aikana ja miten nämä sisäistyneet ajatukset ovat siirtyneet käytännön työhösi?
- miten nämä ajatukset edelleen ovat jalostuneet ja kehittyneet eteenpäin käytännön työssäsi?

Lisäksi pyysin haastateltavia tuomaan mukanaan itselle merkityksellisen kortin tai kuvan liittyen SILTA-ohjaajakoulutukseen. Kuvan tuli ilmentää haastateltavan mielestä asioita, joita hän koki syventäneensä koulutuksen jälkeen. Pyysin heitä myös valmistautumaan kertomaan kuvasta jotakin haastattelun alussa.

2.3 Tiedonhaku

Tietokantoina opinnäytetyössä on käytetty esimerkiksi STM:n tietokantoja sekä MOT, Finnan ja MastoFinnan kotimaisia tietoaaineistoja Artoa ja Aleksia sekä digitaalisia tietoaaineistoja. Arto tietokannasta 22.4.2015

etsittiin hakusanoilla kognitiiv oppiminen, työhyvinvointi, työelämä, oppiminen hakusanoilla 63/1. Melinda monikenttähaulla etsittiin 22.4.2015 hakusanoilla konstruktivisionismi ja oppiminen aikuiset hakutulos oli 24/2. Muita hakutermeinä ovat olleet keskeiset opinnäytetyön käsitteet kuten kokemuksellinen oppiminen, työyhteisön dynamiikka, perheterapeuttisuus, narratiivisuus, dialogisuus. Käytössä on ollut eri yliopistojen julkaistuja tutkimuksia kuten Wilma Hännisen väitöskirjan ja erilaisia artikkeleita. Kirjallisuus on rajattu pääsääntöisesti 2000-luvulle, perusteluna se, että kirjallisuusajattelu vastaisi mahdollisimman hyvin nykyistä ajattelua esimerkiksi ihmisestä kokemuksellisena oppijana.

Tutustuin Sinikka Ojasen ohjauksesta oivallukseen teokseen työnohjaajakoulutuksessa 2008. Samaan aikaan alkoi SILTA-projekti, jonka aikana kehitettiin SILTA-malli joka toimi pohjana 2011 aloitetulle SILTA-ohjaajakoulutukselle. Ojasen ajatukset sopivat projektin aikana syntyneisiin kokemuksiin uuden ajattelun viemisestä työyhteisöihin. Tämän vuoksi Sinikka Ojasen kirja on merkittävässä roolissa tässä opinnäytetyössä.

3 SILTA-MALLI

3.1 Synty ja kehittyminen

Toimiessani lastenkodin johtajana havainnoin lastenkodissa tapahtuvaa työtä ja näin lastenkotityön ja omahoitajasuhteen valtavat mahdollisuudet lasta kuntouttavaan arkeen sekä perheen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Sinkkosen (2015, 155) mukaan yhteistyön merkitys lapsen elämäntarinan eheytyksen kannalta on merkittävä. Sinkkosen mukaan myös lastenkodin arki voi olla hoitavaa ja omahoitajasuhde tarjota turvallisen kiintymyssuhdemallin. Lapsen perusuottamus hoitavaan aikuiseen voi olla kuitenkin horjunut ja kiintymyssuhteen luominen hoitavan aikuisen kanssa voi olla haastavaa. (Sinkkonen 2013, 7.) Yhteistyö perheiden kanssa, lapsen ja perheen välisen kuntouttavan vuoropuhelun tukeminen, ja omahoitajuus olivat asioita, joissa oli eniten eroavaisuuksia eri perheiden ja omahoitajien välillä lastenkodissa, jossa työskentelin.

Kokemukseni ja ajatukseni saivat teoreettisia vahvistuksia ja sanoituksia tutustuessani perheterapeuttisiin, narratiivisiin ja dialogisiin teorioihin aloittaessani perheterapeuttikoulutuksen vuonna 2003. Koulutukseen liittyi myös asiakastyön tekeminen. Aloitin perheterapeuttiset tapaamiset lastenkodissa, jossa työskentelin johtajana. Tapaamisiin osallistuivat omahoitaja, lapsi ja tämän vanhempi. Tapaamisissa tuettiin osallistujia vuoropuheluun kullekin tärkeistä asioista. Nämä tapaamiset innostivat ajatusta viedä ajattelumallia myös muihin Pelastakaa Lapset ry:n lastenkoteihin. Näin sai alkunsa SILTA-projekti, jonka aikana kehitettiin vuosina 2008–2010 SILTA-malli.

Projektin jälkeen palautteena mukana olleilta omahoitajilta tuli toive kouluttaa erillisiä SILTA-ohjaajia lastenkoteihin. Alun perin ajatuksena projektissa oli, että mukana olleet omahoitajat aloittavat SILTA-ohjaajana toimimisen saatuaan oman kokemuksen mukanaolosta projektissa. Omahoitajat kaipasivat kuitenkin omahoitajasuhteesta ulkopuolista SILLAn rakentajaa suhteessa lapseen ja vanhempaan. Tästä sai alkunsa ajatus kouluttaa erillisiä SILTA-ohjaajia. Näin syntyi 30 opintopisteen

ammattillinen täydenniskoulutus, jonka tavoitteena oli SILTA-ohjaajuuden lisäksi lisätä omahoitajien kykyä reflektoida omaa tapaansa toimia työssään. Vuoden 2016 lopussa on koulutettu noin 180 SILTA-ohjaajaa 15 eri koulutuksessa. Koulutuksissa on lasten kotien omahoitajien lisäksi ollut lastensuojelun perhetyöntekijöitä, sosiaalityöntekijöitä ja psykiatrisia sairaanhoitajia.

3.2 Lainsäädäntö SILTA-ajattelumallin taustalla

SILTA-mallin perusajatukset vuorovaikutuksen tärkeydestä saavat myös lainsäädännöllistä tukea. Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa työntekijöiden kykyä lapsikeskeiseen ja ihmissuhdeperusteiseen työhön sijaishuollossa. (STM 2014, 16.) Sosiaalialan ammatillisen täydenniskoulutuksen tavoitteena on työntekijöiden ammatillisen tason ajantasalla pysyminen ja kehittyminen. Myös lastensuojelun laatusuosituksissa korostetaan ammattihenkilöstön työn laatua ja osaamista. (STM 2014, 4.)

Henkilöstön ammatillisen pätevyyden lisäksi laissa korostetaan vanhempien asiantuntijuutta suhteessa omiin lapsiinsa. Sosiaali- ja terveysministeriön Toimiva lastensuojelu toteuttamissuunnitelmassa vuosille 2014–2019 korostetaan biologisten vanhempien kokemusasiantuntijuuden merkitystä ja sen hyödyntämistä sekä vahvistamista. Samoin korostetaan lasten, nuorten ja vanhempien osallisuutta ja kuulemista palvelujen kehittämisessä. (STM 2014, 13.)

Palvelujärjestelmän yhdeksi keskeiseksi pulmakohdaksi kuvataan biologisten vanhempien kanssa työskentely silloin kun lapsi on sijoitettu kodin ulkopuolelle. Työskentely jää usein vähäiseksi. Tämän vuoksi vanhemmille tulisi tehdä oma asiakassuunnitelma lapsen asiakassuunnitelman lisäksi. Haaste on, etteivät kaikki vanhemmat halua suunnitelmaa ja toisaalta myöskään työntekijät eivät aina ole valmiita työskentelemään vanhempien kanssa. (STM 2014, 24). Samaan asiaan kiinnitetään huomiota myös Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksessa lastensuojelusta vuonna 2012. (VTTV 2012, 202.)

Sosiaali- ja terveysministeriön toimiva lastensuojelu väliraportin keräämästä aineistosta vanhemmilta ja lapsiasiakkailta nousee lasten ja vanhempien tarve tulla kuulluksi ja kohdatuksi omana itsenään. Kohtaaminen edellyttää ammattilaisilta asiakkaan kunnioitusta, hyviä vuorovaikutustaitoja ja aitoa halua kuulla asiakkaiden omia ajatuksia ja kokemuksia. Raportissa puututaan myös asiakkaiden tiedonsiirtoon. Tietojen siirtämisen pitäisi pääsääntöisesti perustua asianosaisten suostumukseen. Avoimen toiminnan nähdään luovan entistä paremman pohjan yhteistyöhön. (STM 2012, 8.)

Myös lastensuojelulaki edellyttää, että sijaishuollossa olevalle lapselle on turvattava hänen kehityksensä kannalta tärkeät, jatkuvat ja turvalliset ihmissuhteet. Lapsella on oikeus pitää yhteyttä vanhempiinsa, sisaruksiinsa ja muihin läheisiinsä. Lapsen sijaishuoltoapaikan on tuettava ja edistettävä lapsen ja tämän vanhempien ja muiden läheisten henkilöiden yhteydenpitoa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 54 §.)

YK:n lastenoikeuksien sopimuksessa korostetaan sopimusvaltioiden kunnioittavan vanhempien oikeuksia, vastuuta ja velvollisuuksia tarjota ohjausta ja neuvoa lapselle hänen kehittyvien valmiuksiensa mukaisesti (YK:n lastenoikeuksien sopimus, 5. artikla.) Sopimuksessa korostetaan vanhemmastaan erossa asuvan lapsen oikeutta ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja yhteyksiä vanhempiinsa sikäli kun se on lapsen edun mukaista (YK:n lastenoikeuksien sopimus, 9. artikla). Sopimusvaltiot sitoutuvat lastensuojelulaitosten ja palvelujen kehittämiseen (YK:n lastenoikeuksien sopimus, 18. artikla).

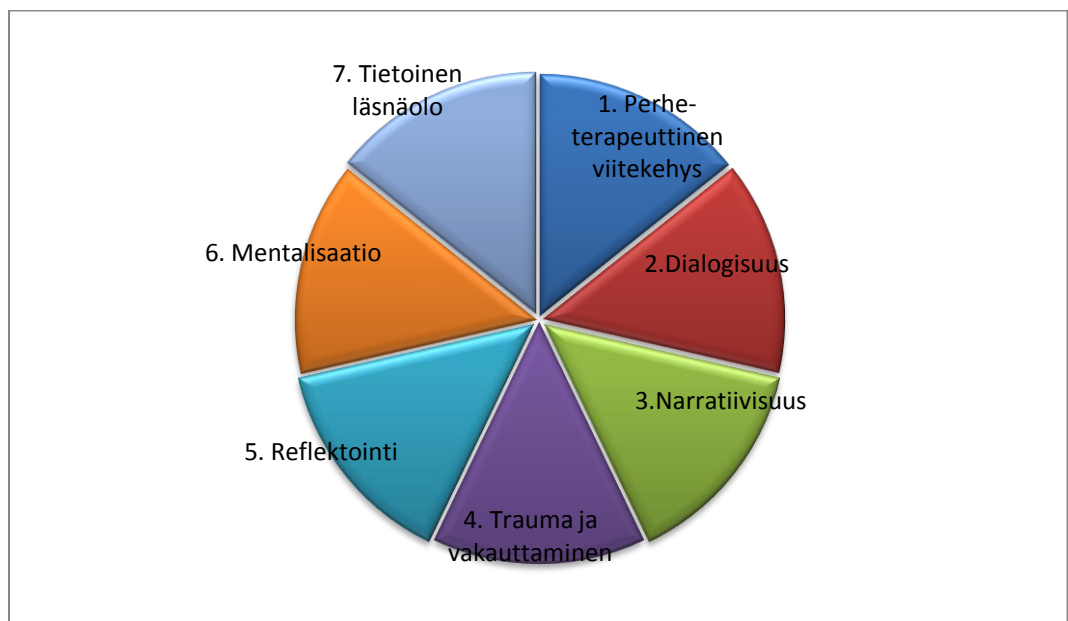
3.3 SILTA-mallin teoreettiset lähtökohdat

Aloittaessani perheterapiakoulutuksen vuonna 2003, silloiset kokemukseni ja ajatukseni lastenkotityön sisällöistä saivat teoreettisia vahvistuksia ja sanoituksia tutustuessani perheterapeuttiin, narratiivisiin ja dialogisiin teorioihin. Siksi nämä teoriat valikoituivat myös SILTA-mallin teoreettisiksi

viitekehyyksiksi. Kyky reflektoida taas on edellytys dialogisuuden toteutumiseksi vuorovaikutuksessa (Seikkula & Arnkill, 2009, 83). Traumanäkökulma ja varsinkin taito vakauttamiseen ovat tärkeitä näkökulmia perheitä kohdatessa (Karinen 2013, 42).

Mentalisaatio ja tietoinen läsnäolo tulivat koulutuksen teoreettisiksi viitekehyyksiksi viimeisimpinä. Kyky mentalisaatioon liittyy toisaalta läheisesti kykyyn reflektoida ja tuo näkökulmaa perheen vuorovaikutuksen pulmiin. Toisaalta ymmärrys mentalisaation merkityksestä tuo työkaluja perheen tukemiseen. (Viinikka 2014, 7.)

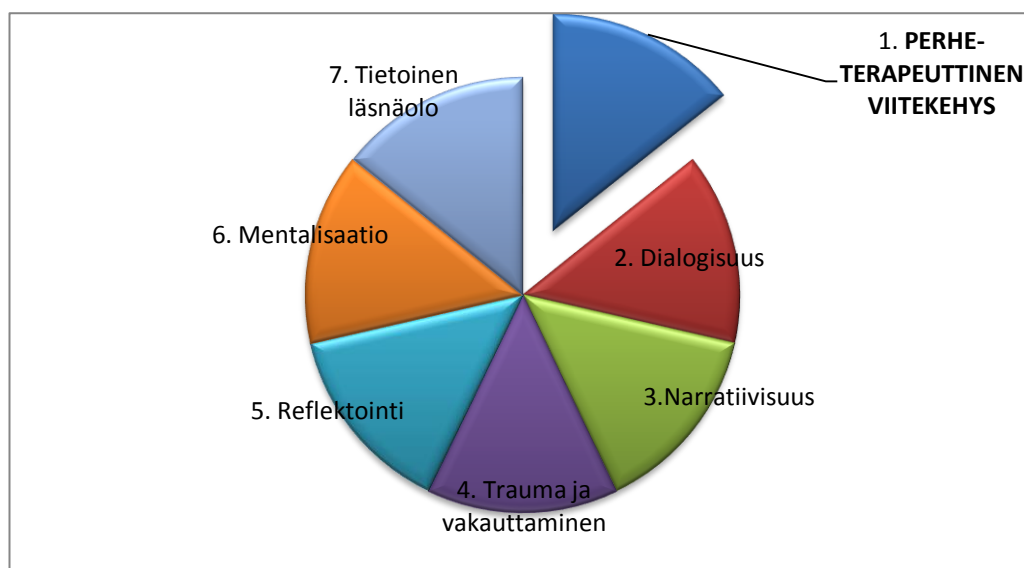
Esittelen jokaisen teorian seuraavissa alakohdissa. Peilaan jokaista teoriaa SILTA-malliin perustellen miksi juuri kyseinen teoria on valikoitunut SILTA-mallin teoriapohjaan. Esittelen teorian siinä järjestyksessä kuin ne SILTA-ohjaaja koulutuksessa etenevät.

Kuvio 1. SILTA-mallin teoreettiset viitekehukset

3.3.1 Perheterapia

Perheterapiassa halutaan ymmärtää perheen sisäisiä vuorovaikutussuhteita. Vuorovaikutussuhteisiin tietoisesti vaikuttamalla pyritään muuttamaan niitä kuvioita, jotka tuottavat yksilöllistä ja vuorovaikutuksellista patologiaa. Erityisesti pyritään löytämään perheen vuorovaikutuksessa olevat myönteiset voimavarat. (Aaltonen 2012, 189.)

Kuvio 2. Perheterapeuttinen viitekehys SILTA-mallissa

Perheterapiassa perheeksi käsitetään ensisijaisesti se perheen kaltainen vuorovaikutusyksikkö, jota yhdistää sama vuorovaikutuksellinen ongelma tai siitä puhuminen. Tavoitteena on luottamuksellisen vuorovaikutusilmapiirin synnyttäminen, joka tekee mahdolliseksi asioista puhumisen kuitenkin säilyttäen itsenäisen mahdollisuuden myös rajata, mistä haluaa puhua. (Aaltonen 2012, 189.) Perheterapia on monikäyttöinen psykoterapia, jolla on monen totuuden kulttuuri (Wahlbeck 2003–2005). Perheterapiassa ihminen nähdään osana omana perhettään

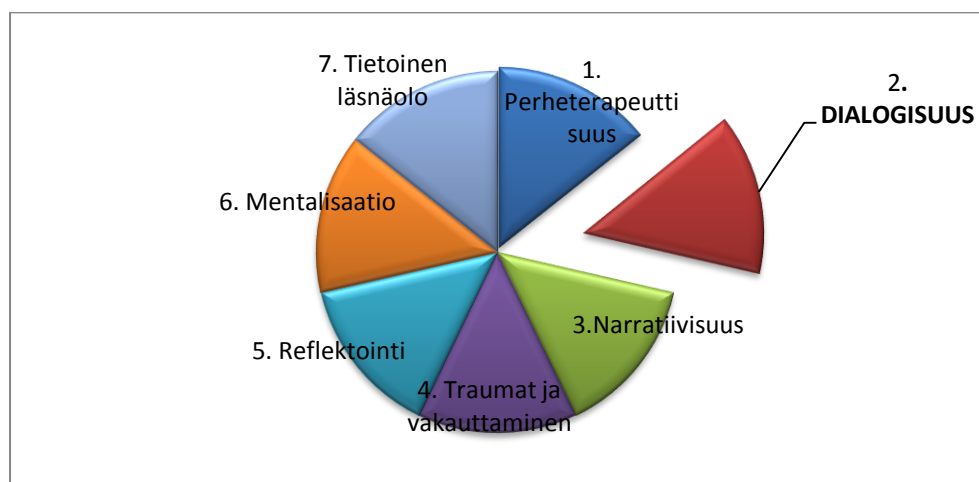

ja hänen mahdollista oireiluaan tarkastellaan paitsi yksilön niin myös perheen näkökulmasta (Kiiskinen & Eskelinen 2013, 24).

SILTA-mallissa perheterapeuttinen viitekehys tarkoittaa sitä, että lapsi nähdään kahden kodin jäsenenä: lastenkodin ja lapsen kodin ja suvun jäsenenä. Malli tuo yhteen nämä kaksi lapsen perhettä ja yhteisöä sekä todellisuutta. Usein todellisuudet poikkeavat toisistaan tai niitä tarkastellaan erillisinä. Perheterapeuttinen viitekehys nostaa esiin näitä eri todellisuuksia ja ristiriitaisuuksia. Työskentelyssä on tärkeää, että kaikki osallistujat tulevat kuulluiksi Merkityksellistä on tehdä tilaa myös sille, millaisia ajatuksia lapsen mielessä on perheenjäsenistä, jotka eivät ole läsnä hänen elämässään. (Kiiskinen & Eskelinen 2013, 24.)

3.3.2 Dialogisuus

Dialogisuuden peruselementtejä ovat uteliaisuus, kiinnostus ja arvostus toista kohtaan, moniäänisyys ja omien ja toisten rajojen tunnistaminen (Vogt 2016). Dialogi on vuoropuhelua, jossa osapuolet ajattelevat yhdessä. Vuoropuhelussa edetään kaikkien osapuolien ehdolla. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 183.)

Kuvio 3. Dialogisuus SILTA-mallin viitekehyyksenä

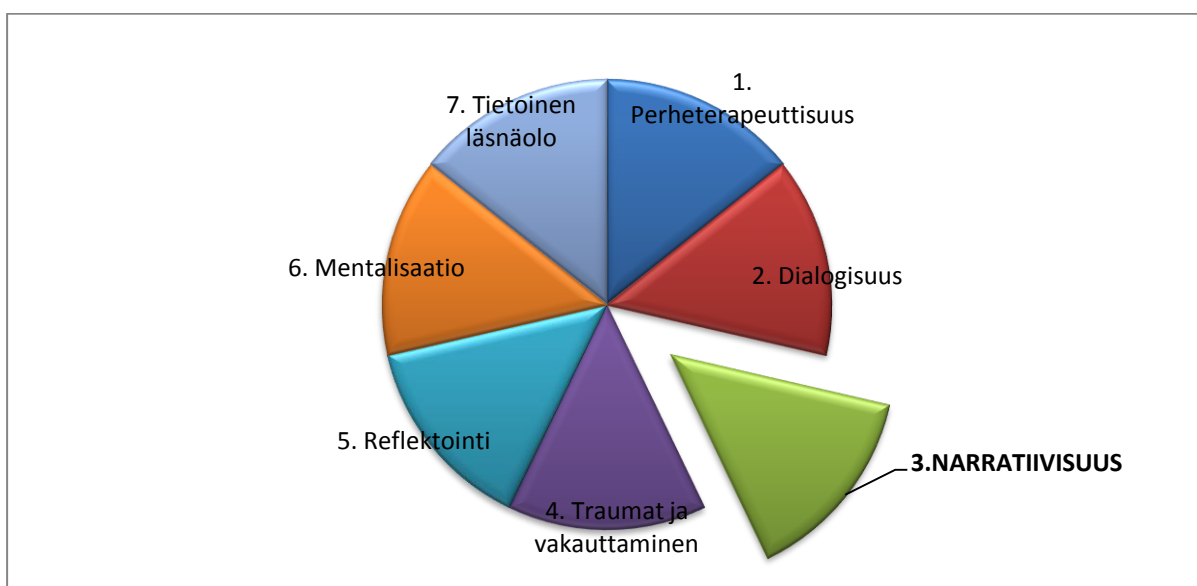
Avoimessa dialogissa yhdistyy asiakkaiden ja heidän läheistensä voimavarat ja tarinat työntekijöiden kokemuksen ja ammattitaidon kanssa. (Haarakangas 2008, 9.) Voidaan puhua horisontaalisesta asiantuntijuudesta, joita edustavat asiakkaat ja heidän läheisensä: heillä on asiantuntijuutta siitä, mitä esillä oleva asia tai ongelma tuo käytännössä heille. Ammattilaiset edustavat vertikaalista asiantuntijuutta: heillä on ammattitaidon ja koulutuksen kautta tietoa asian tai ongelman yleisestä luonteesta. Kuulluksi tulemisen kokemus on ihmiselle ensiarvoisen tärkeää. (Juhila 2006, 137–140.)

Avoimeen dialogiin sisältyy ajatus moniäänisyydestä. Jokaisella dialogiin osallistujalla on oma käsityksensä esillä olevasta asiasta. Moniäänisyyden oivaltaminen vapauttaa työskentelyssä osallistujat yksimielisyyden taakasta. (Seikkula & Arnkil 2009, 93.) SILTA-työskentelyn kuluessa voidaan todeta, että osapuolet ovat erimieltä. Tällöin on tehty näkyväksi lapsen elämän ympärillä olevat erilaiset tarinat. Aikuiset jakavat lapsen kanssa nämä ristiriitaiset tarinat eikä lapsi joudu kannattelemaan niitä enää yksin. (Kiiskinen & Eskelinen 2013, 26.) Parhaimmillaan dialogi synnyttää jotakin aivan uutta: uudenlaista ymmärrystä sekä itseä että toisia osallistujia kohtaan (Kokko 2003, 72.)

Pekka Holmin (2014) mukaan dialogiseen työskentelyyn liittyy pohdinta, onko tapa, jolla perheen kanssa työskennellään oikea, ja kuinka työntekijänä kannattaisi olla suhteessa perheeseen, että siitä olisi heille apua. Dialogissa kohtaamisen kokemus syntyy siitä, että työntekijä on myötäelävä ja myötätuntoinen. Holm puhuu myös dialogisuuden cocktailista, johon sisältyy kolme osaa kuulemista ja 1 osa puhumista. Kuulemiseen liittyy sen kuuleminen, mitä toinen sanoo ja sen kuuleminen mitä toisen puhe itsessä herättää: mitä puhe tarkoittaa ja kolmanneksi mitä tunteita toisen puhe herättää. Näitä refleктоimalla tulisi oman puheen vastata toisen puheeseen.

3.3.3 Narratiivisuus

Narratiivisessa työskentelyssä ihmisen oma kokemus on tärkein tutkimuksen kohde. Ihmisen oma kokemus itsestä rakentuu vuorovaikutussuhteissa ja erilaisissa diskursseissa. Ihminen puhuu ja puhutaan tietynlaiseksi. (Pääkkö 2013, 28; Kaakinen 2016.)

Kuvio 4. Narratiivisuus SILTA-mallin viitekehyksenä

Narratiivi-sana liitetään sanaan tarina, tarinallisuus. Narratiivinen työskentely ei kuitenkaan tarkoita tarinoiden keksimistä vaan ihmisen tapaa hahmottaa ajattelussaan maailmaa tarinoiksi. (Rönkkö & Rytönen 2010, 200.) Narratiivisessa työskentelyssä tehdään näkyväksi asiakkaan hallitsevaa, usein ongelman täyttämää tarinaa itsestään ja elämästään ja pyritään tuomaan näkyväksi vaihtoehtoisia tarinoita, jotka useimmiten jäävät kuulematta. Narratiivisessa työskentelyssä ollaan kiinnostuneita

niistä merkityksistä, jonka ihminen antaa erilaisille elämänsä tarinoille. (Pääkkö 2013, 28.)

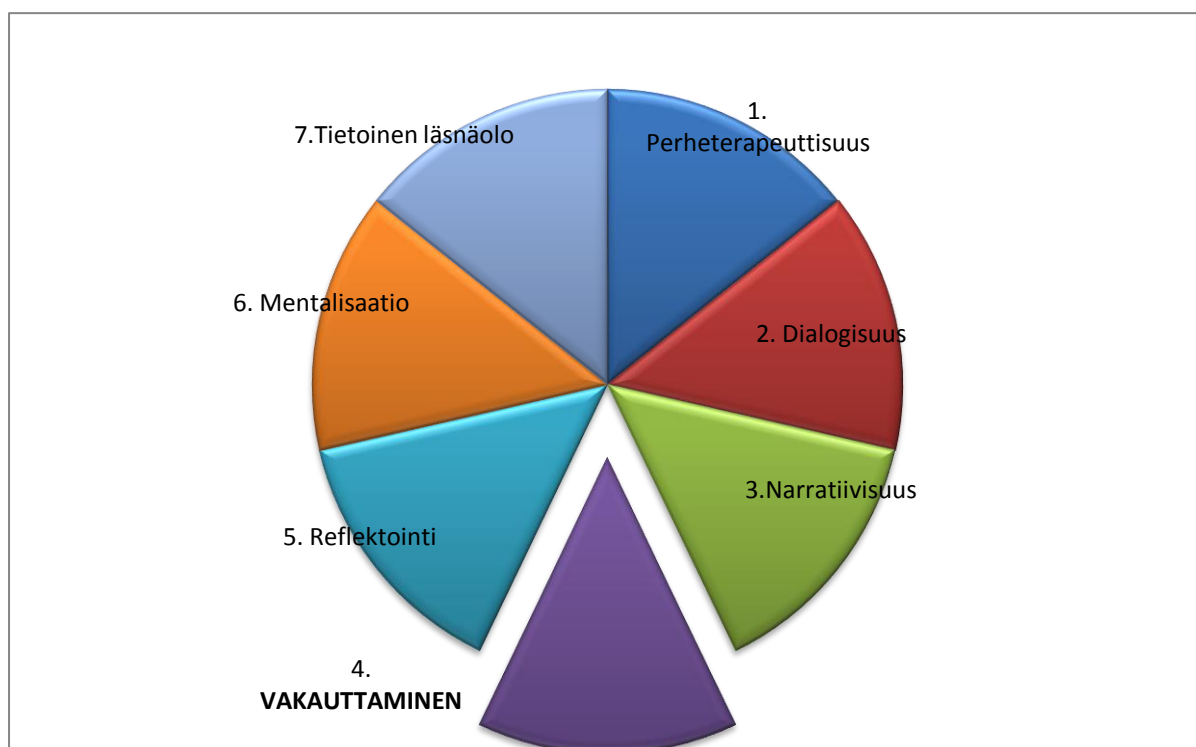
Ihminen ei luo tarinoita tyhjiössä. Kulttuuriin sisältyvät laajemmat tarinat vaikuttaa siihen, miten ihminen elämäänsä ymmärtää ja miten siihen suhtautuu. Muodostuneet tarinat omasta elämästä vaikuttavat siihen miten ihminen erilaisia elämäntilanteita tulkitsee ja minkälaisia merkityksiä niille antaa. (Morgan 2008, 17.)

SILTA-työskentelyssä halutaan kuulla monenlaisia tarinoita lapsen ja perheen menneisyydestä, nykyisyydestä ja tulevaisuudesta. Erityisen kiinnostuneita ollaan tarinoista, joilla ei enemminkin ole ollut tilaa tulla kerrotuiksi. Tarinoiden merkitys kertojalleen on avainasemassa SILTA-työskentelyssä. Se vapauttaa osallistujia oikeassa olemisen taakasta: kukaan ei omista yhtä oikeata tarinaa vaan kaikilla osallistujilla on oikeus kertoa lapsen ja perheen tarinaa omasta näkökulmastaan ja antaa haluamansa merkitykset tarinoille. (Kiiskinen & Eskelinen 2013, 36.)

Sijoitetun lapsen elämäntarinassa on usein aukkoja. Vain hänen kanssaan eläneet aikuiset voivat näitä tarinallisia aukkoja täyttää. Siksi lapsen biologisia vanhempia tarvitaan työskentelyssä asiantuntijoina kertomaan perheen ja suvun tarinoita. Lapsi on mukana kertomassa tarinoita siten kuin hän ne muistaa ja kuulemassa muiden kertomia tarinoita. (Kiiskinen & Eskelinen 2013, 36.) Integroidun tarinan muodostumisen edellytyksenä on myös se, että osallistujat kokevat tapaamisen riittävän turvallisena (Dallos & Vetere 2014, 497).

3.3.4 Vakauttaminen SILTA-ohjaajan työssä

Huostaanotetun lapsen kokemukset ennen sijoitusta saattavat olla traumaattisia. Elämään saattaa liittyä toistuvia hylkäämisenkokemuksia ja yksinäjäämistä. Lapsen kokemus voi olla, ettei omista kokemuksista puhuminen tai niihin liittyvien tunteiden tunteminen olekaan auttavaa. Tarinan ja siihen liittyvien tunteiden tulisi mahtua kokijan mieleen, jotta niistä puhuminen olisi eheyttävää. (Karinen 2013, 38.)

Kuvio 5. Vakauttaminen SILTA-mallin teoreettisena viitekehysenä

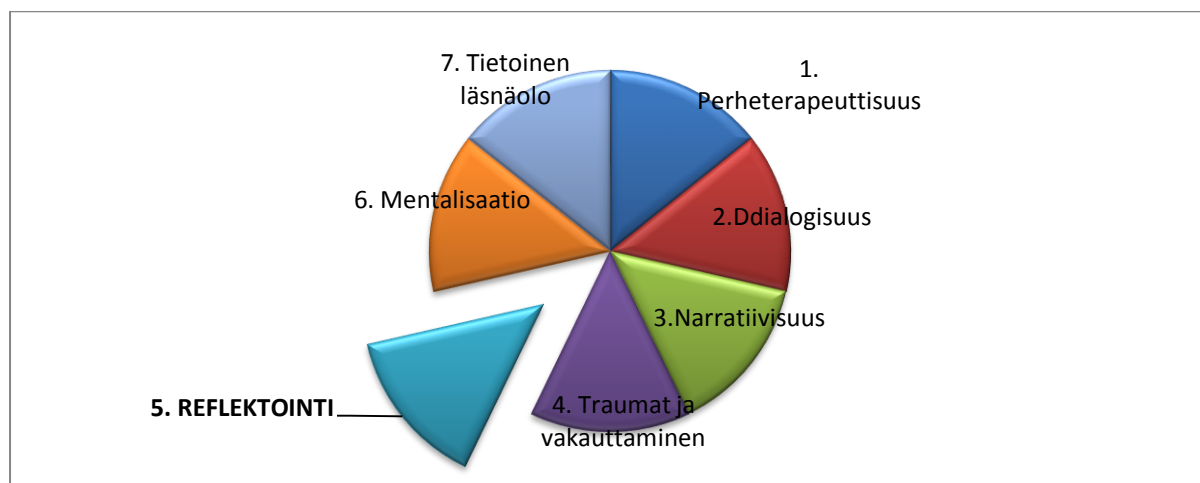
On tärkeää, että lasta hoitavat aikuiset ymmärtävät traumaan liittyvää erityisyyttä. Esimerkiksi sitä, että myös miellyttävien tunteiden tuntemiseen voi liittyä pelkoa, koska iloinen riehakkuus aktivoi saman sympaattisen hermoston kuin negatiivisissakin kokemuksissa. Tärkeää on myös, että aikuiset auttavat lasta säätelemään omaa tunnetilaansa vakauttamisen menetelmin. Vakauttaminen tarkoittaa kykyä ymmärtää omaa oirehdintaa traumakokemuksiin liittyen, taitoa lieventää ja hallita omia kehorektioitaan. Vakauttamisen keinoja ovat esimerkiksi omaan hengitykseen keskittyminen ja veden juonti. Tärkeää on myös ymmärtää, mistä traumaattisessa kokemuksessa on kyse ja etteivät omat kokemukset ole epänormaaleja. (Karinen 2013, 42–44.)

SILTA-työssä traumaorientaatio auttaa ymmärtämään, että joillekin perheille voi olla vaikeaa jo istua yhteisen pöydän ääreen. Kokemus voi olla, että kahdenkeskinen puhuminen ei johda mihinkään hyvään vaan

osapuolet kokevat vielä enemmän yksinjäämistä (Karinen 2013, 45). Perheen yhteisen vuoropuhelun syntymisen ja jatkamisen tukeminen on kuitenkin tärkeää. Se, että perheenjäsenet kykenevät puhumaan yhdessä ja vanhemmat saavat vahvistusta omalle vanhemmuudelleen vähentää lapsen häiriökäyttäytymisen riskiä. (Canavan, Dolan, Patricia & Pinkerton 2000,16.)

3.3.5 Reflektointi

Edellä avattujen teoreettisten viitekehyksien sisäistäminen edellyttää kykyä reflektoida. Reflektiivisyys perustuu ihmisen kykyyn ottaa oma itsensä, oma toimintansa ja oma ajattelunsa tarkastelun kohteeksi. Kaiken eheyttävän ja kuntouttavan työskentelyn pohjana on työntekijän kyky olla suhteessa itseen ja toiseen. (Pääkkö 2013, 52.)

Kuvio 6. Reflektointi SILTA-mallin viitekehyksenä

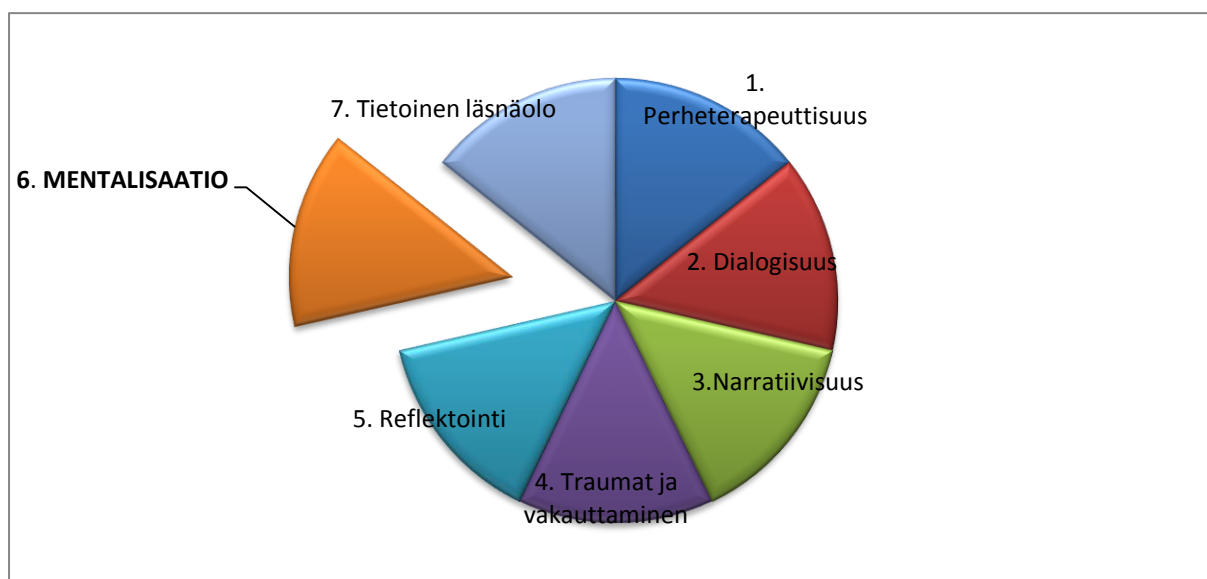
SILTA-ohjaaja koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija omaksuisi refleктоivan tavan suhtautua omiin ajatuksiinsa ja tapansa tehdä

asiakastyötä. Reflektoinnin avulla on mahdollista ymmärtää oman toiminnan ja käytänteiden taustalla olevan teorian. Teorian ja tiedon tulisi käydä vuoropuhelua työntekijän kanssa ja sen kanssa mitä hän on tähän astisessa elämässä oppinut ja omaksunut. Työntekijänä on tärkeää olla tietoinen siitä, minkälainen on oma ihmiskäsitys, joka on muokkautunut ajan kuluessa oman elämän aikana. Tietoisesti tai tiedostettuna oma ihmiskäsitys kuitenkin ohjaa työntekijän tapaa suhtautua asiakkaisiin auttamistyössä. (Ojanen 2006, 16.)

Reflektiiviseen kykyyn liittyy kyky käsitteellistää konkreettisia ilmiöitä. Lisäksi siihen liittyy taito etsiä teoriaa oman ja toisen ihmisen toiminnan takaa sekä kyky tarkastella mielensä sisällä asiaa eri näkökulmista. Reflektoinnin avulla ihminen kykenee myös sopeuttamaan toimintaansa tilanteen edellyttämällä tavalla. Ihminen, joka ei kykene refleктоimaan omia ajatuksiaan ja toimintaansa toimii erilaisissa tilanteissa jäykästi samalla tavalla. (Tiuraniemi 2002, 16, 19–20.)

3.3.6 Mentalisaatio

Mentalisaatiolla tarkoitetaan ihmiselle luontaista kykyä ajatella omaa ajatteluaan ja kykyä pohtia toisen ihmisen ajattelua. Mentalisaatioon liittyy läheisesti kyky reflektoida ja mentalisaatiota kutsutaan myös reflektiiviseksi funktioksi. (Pyykkönen 2015.) Vanhemmuuteen liittyy kyky ajatella omia ja lapsen ajatuksia erillisinä ja kuitenkin toisiinsa vaikuttavina. Lapsen kehityksen kannalta on olennaista, että vanhempi kykenee erottamaan omat ajatukset ja tunteet lapsen ajatuksista ja tunteista. Tärkeää on myös, että vanhempi auttaa lasta säätelemään tämän tunnetiloja menemättä mukaan, ikään kuin omimatta lapsen tunnetilaa tai välttelemällä sitä. Aikuisen oma kokemus varhaisessa kiintymyssuhteessa vaikuttaa hänen kykyynsä säädellä oman lapsensa tunnetiloja. (Viinikka 2014, 6; Kauppi & Takalo 2014, 17.)

Kuvio 7. Mentalisaatio SILTA-mallin viitekehyksenä

Kyky mentalisaatioon vaihtelee oman vireystilan ja elämäkokemuksen myötä. Kukaan ei pysty mentalisoimaan stressaantuneena. Toisaalta vanhempi, joka ei omassa lapsuudessaan ole kokenut oman mielen kannattelua ja erillisyyttä oman vanhemman tunnetiloista, voi olla vaikeuksissa oman lapsensa erilaisten tunnetilojen kannattelijana. Vajavainen mentalisaatiokyky johtaa helposti toisen ihmisen käyttäytymisen väärintulkintaan. Tämä voi johtaa ongelmiin sosiaalisissa suhteissa. (Kalland 2014, 34.)

SILTA-työskentelyssä SILTA-ohjaaja voi tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta ja myös auttaa vanhempaa kuulemaan lapsen ajatuksia elämästään. Vanhemmalla ja lapsella saattaa olla aiempaa kokemuksena se, että kahdenkeskisiä tilanteita on opittu varomaan. SILTA-ohjaajan avulla ja vakauttamisen menetelmillä kokemus saattaa muuttua myönteisempään suuntaan. (Karinen 2013, 44.) Sinkkosen mukaan hyvään mentalisaatioon kuuluu kiireettömän tilan luominen, toisen kuunteleminen ja kiinnostunut tarkentava kysyminen toisen puheeseen liittyen (Sinkkonen & Tervonen-Arnkill 2015, 242).

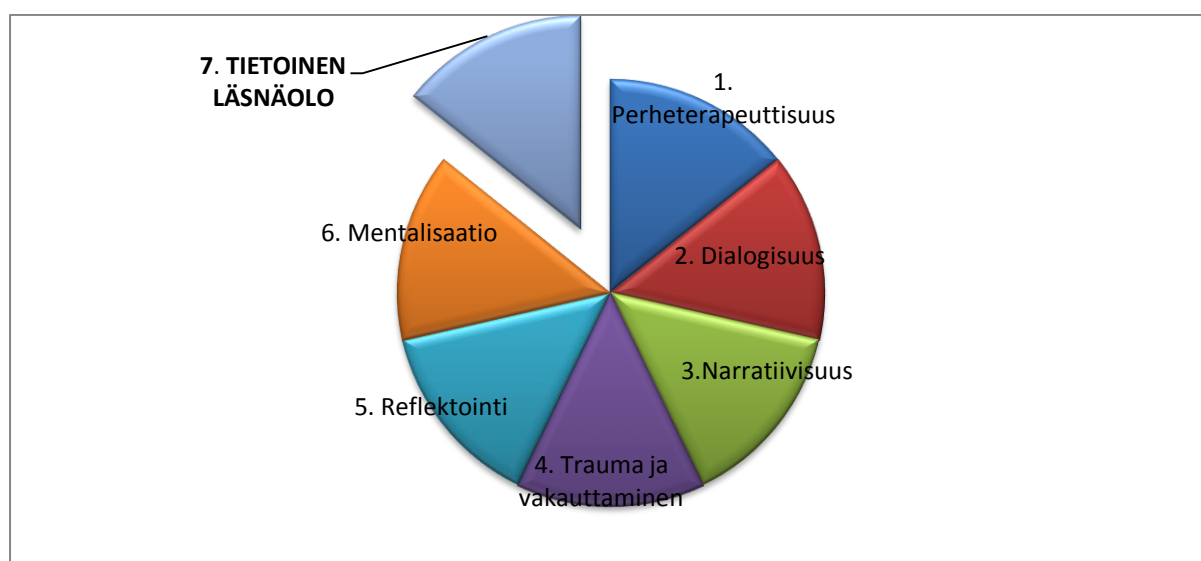

3.3.7 Tietoinen läsnäolo

Tietoinen läsnäolo tarkoittaa kykyä olla läsnä juuri tässä hetkessä. Siihen liittyy myös hyväksyvä asenne omia tunteita ja ajatuksia kohtaan.

Ajatukset ja tunteet tulevat ja menevät. Ihmisen toiminta ei kuitenkaan ole yhtä kuin ajatukset ja tunteet. Ihminen voi aina valita, miten hän toimii.

(Williams & Penman 2011, 10.)

Kuvio 8. Tietoinen läsnäolo SILTA-mallin viitekehystenä

Tärkeintä tietoisessa läsnäolossa SILTA-mallissa on se, että SILTA-ohjaaja kykenee olemaan koko SILTA-tapaamisen läsnä tapaamisessa. Samoin kuin reflektointiin liittyy tietoiseen läsnäoloon omien ajatusten ja tunteiden pohtiminen. Tietoiseen läsnäoloon liittyy vahvasti myös omiin ajatuksiin ja tunteisiin myötätuntoinen suhtautuminen ja niistä irti päästäminen tarvittaessa. Samoin ymmärrys siitä, että tunteet ja ajatukset tulevat ja menevät ja ihminen voi aina päättää itse miten toimii. Tämä toimii silloin kun ihminen pystyy vakauttamaan itseään ja toimimaan

sopivalla vireystasolla jolloin kognitiivinen ajattelu on mahdollista. Stressitilanteessa tietoinen ja myötätuntoinen ajattelu katkeaa ja limbinen järjestelmä viestittää amygdalan kautta taistelu- tai pakenemistilanteesta. (Karinen 2013, 41; Pajulo, Salo & Pyykkönen 2016, 34.)

Omaan hengitykseen huomion kiinnittäminen aktivoi aivokuoren alueita, jotka osallistuvat tarkkaavaisuuden ylläpitoon. (Lehto 2014, 92.) Tässä hetkessä rauhassa ja läsnä oleminen mahdollistaa toisen ihmisen kuuntelun, mikä taas voi parantaa kommunikaatiota ihmisten välillä ja luoda heidän välilleen laadukkaampia suhteita (Huston 2010, 151; Gambrel & Keeling 2010, 4.) Mitään tunnetta ei yritetä muuttaa vaan hyväksytään tunteet sellaisina kuin ne ovat: myös ikävät tunteet kuten ahdistus ja kiire. Etäisyyden otto viivästyttää välitöntä reagointia ja tunnetta pystyy tarkastelemaan antamatta sen viedä mukanaan tai pitämättä sitä pysyvänä. (Lehto 2014, 94, 97.)

3.4 Kohtaamisen merkitys

Sosiaali- ja terveysministeriön väliraportissa 2012 nousi esiin sijaishuollossa olevien lasten ja heidän vanhempiensa tarve tulla kohdatuksi ja kuulluksi omana itsenään.

Ongelmat perheessä, avun tarve tai ulkopuolisen huoli lasten tilanteesta ovat hyvin henkilökohtaisia ja yksityisiä asioita. Niiden käsittely edellyttää ammattilaisilta kunnioitusta, hyviä vuorovaikutustaitoja ja aitoa halua kuulla asiakkaiden omia ajatuksia ja kokemuksia. Sosiaalityöntekijöiden koulutusta tulisi lisätä ja siinä ehdottomasti tulee kiinnittää huomiota vuorovaikutustaitojen lisäämiseen, jolloin työntekijät pystyisivät siirtymään asiantuntijakeskeisyydestä myös aitoon kohtaamiseen ja kuuntelemiseen. Vuorovaikutus auttaisi työntekijää tekemään oikeita ja johdonmukaisia ratkaisuja asiakkaan parhaaksi. (STM 2012, 8.)

Sosiaali- ja terveysministeriön raportissa asiakkailta kerätyssä palautteessa nousi, että vaikeistakin asioista voi puhua ja ottaa vastaan kun vuorovaikutus on avointa ja kunnioittavaa sekä luottamukseen perustuvaa. Verhoiltu ja vihjaileva puhe koetaan helposti loukkaavaksi (STM 2012, 8). Aito kohtaaminen edellyttää työntekijältä kykyä sekä halua reflektoida omia ajatuksiaan ja tunteitaan. Omien ajatusten tunnistaminen ja hyväksyminen on edellytys sille, että työntekijän mielelle tulee tilaa kuulla aidosti asiakasta ja erottaa asiakkaan tunteet ja tarina omasta tarinasta ja siitä mitä asiakkaan kertoma herättää työntekijässä. (Bardy & Känkänen 2005, 212.) Kohtaaminen edellyttää työntekijältä myös herkkyyttä ja hienovaraisuutta. Philip Lalanderin (2001, 260) mukaan jokaiseen kohtaamiseen sisältyy ylpeyden ja häpeän tunteen mahdollisuus. Siinä on mahdollisuus asiakkaan voimavaraistamiseen tai häpeään. Vanhemmat saattavat helposti kokea tapaamiset heitä syyllistävänä, jolloin työntekijän on tärkeä huolehtia tilanteen riittävän turvallisena säilymisestä. (Dallos & Vetere 2014, 497.)

Toisaalta kohtaamiseen liittyvä vuorovaikutus on aina suhde jossa on kaksi osapuolta. Sekä asiakas että työntekijä vaikuttavat siihen millaiseksi vuorovaikutus syntyy ja kohtaamisen kokemus muodostuu. Työntekijällä tulisi olla erityistä vahvuutta toimia vuorovaikutustilanteissa haastavissakin olosuhteissa, ristiriitatilanteissa asiakkaiden kanssa, jotta asiakas voisi kokea tulleen kohdatuksi, vaikka oltaisiin eri mieltä. (STM 2014, 4,15.)

Vanhemman kohtaamisen tavan lisäksi on tärkeää huomioida miten lapsi kohdataan asiakkaana. Johanna Hurtig puhuu faktisesta läsnäolosta tarkoittaen sitä, mikä on lapsen osuus tiedon tuottamisessa sekä sen käsittelemisessä (Hurtig 2003, 60). Lapsen tarinan kuulemiselle tarvitaan erityistä hienotunteisuutta. Tärkeää on asettua lapsen kanssa samaan tunnetilaan. Aikuiselle voi olla vaikea kestää ja sietää lapsen tunteita ja ne on ehkä helpointa kieltää ajatellen, että niistä puhuminen lisää lapsen pahoinvointia. Lapsi aistii helposti aikuisen reaktion ja toisaalta lapsi ei välttämättä ole tottunut, että hänen mielipidettään ja kokemustaan arvostetaan. Parhaimmillaan lapsen kuuleminen kuitenkin tuo myös keveyttä työskentelyyn, koska lasten maailman sisään kuuluu välittömyys,

leikki ja huumori. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012
35, 39.)

4 NÄKÖKULMIA SILTAOHJAAJAKOULUTUKSEEN

4.1 SILTA-ohjaajakoulutus

SILTA-mallin teoreettiset viitekehykset luovat perustan SILTA-malliin. SILTA-mallissa vuorovaikutussiltaa osallistujien välille rakentaa ja vahvistaa SILTA-ohjaaja. Mallin avulla rakennetaan SILTAA huostaan otetun lapsen, tämän vanhemman ja lastenkodin omaohjaajan tai muun hoitavan henkilön välille. Tavoitteena on lapsen elämäntarinan eheytyminen. SILTA-ohjaajakoulutukset ovat alkaneet vuonna 2011. Tällä hetkellä on koulutettu noin 180 SILTA-ohjaajaa 15 koulutuksessa. SILTA-ohjaaja koulutus on vuoden kestävä 30 opintopisteen ammatillinen täydennyskoulutus. Koulutuksiin on hakeutunut ammattilaisia sekä lastensuojelun että lasten ja nuorten psykiatrian puolelta. Koulutus antaa valmiuksia toimia SILTA-ohjaajana sekä myös muuhun asiakastyöhön.

Koulutuksen aikana tutustutaan SILTA-mallin teoreettisiin viitekehyksiin sekä lukemalla alan kirjallisuutta että aiheeseen liittyviin luentoihin osallistumalla. Opittua peilataan omaan ajatteluun ja tapaan tehdä sekä SILTA-työtä että muuta asiakastyötä. Näin teorian on tarkoitus liittyä osaksi omaa tapaa tehdä työtä.

Koulutuksen aikana pidetään myös oppimispäiväkirjaa, johon kirjataan omia oivalluksia ja ajatuksia, jotka heräävät koulutuksen aikana. Kirjallinen materiaali kerätään erilliseen pohjaan, josta muodostuu koulutuksen aikainen portfolio. Oppimispäiväkirjan ajatuksiin kommentoin pääkouluttajana säännöllisesti.

Koulutuksen runko (liite 1) noudattaa samaa mallia kuin SILTA-mallin tapaamisten runko. Jokaisen koulutuspäivän alussa tarjotaan aamukahvit, kuten myös SILTA-tapaamisessa on aina jotakin tarjottavaa. Ajatuksena on yhteinen jakaminen monen aistin kautta. Jokainen koulutuspäivä ja SILTA-tapaaminen alkavat yhteisellä kuulumiskierroksella, jonka aikana orientoidutaan koulutuksen ja tapaamisen alkuun.

Koulutuspäivien aikana harjoitellaan aina etukäteen seuraavan SILTA-tapaamisen läpikäymistä.

Kuvio 11. SILTA - tapaamisten runko

Ensimmäisen koulutuspäivän ja SILTA-tapaamisen aihe on alkukeskustelu. Tavoitteena on tutustuminen osallistujiin ja kuulla esimerkiksi, onko osallistujien nimillä joku tarina. Tämä vie usein työskentelyä jo kohti omaa sukua: usein lapsen nimi on sama kuin jonkun suvun jäsenen. Alkukeskustelun aikana kuullaan myös, ketä lapsi ja

vanhempi ajattelevat kuuluvan heidän perheeseen. Kuullaan myös ajatuksia ja toiveita suhteessa harrastuksiin ja kiinnostuksen kohteisiin.

Toisella kerralla valmistaudutaan vuorovaikutussuhteen kartoitukseen. Työskentelyn painopiste siirtyy jo osallistujien vuorovaikutussuhteissa. Vuorovaikutussuhdekartoituksen avulla on tarkoitus tehdä näkyväksi työskentelyyn osallistuvien toiveita toisiinsa nähden: mitä toiveita lapsella, vanhemmalla ja omaohjaajalla on suhteessa toisiinsa. Nämä toiveet toimivat myös mittarina SILTA - tapaamisten tavoitteiden toteutumiseksi.

Kolmas teema on lapsen ja perheen sukupuun tekeminen. Sukupuun tekemiseen tarvitaan lapsen vanhempia tai muita sukulaisia kertomaan tarinoita lapsen ja suvun elämästä. Tavoitteena on, että lapsi tulisi nähdä oman sukunsa jäsenenä ja että lapsi itse saisi tietoa oman sukunsa tapahtumista. Vanhempia tarvitaan asiantuntijana mukana työskentelyssä.

Neljäntenä teemana on lapsen elämänjanaan ja siihen liittyvät tarinat Lapsen oman sisäisen tarinan eheytykseksi. Työskentelyn aikana SILTA-ohjaaja tukee osallistujia kertomaan tarinoita jotka voivat tulla kerrotuksi ja toisaalta säätelee, että tarinat mahtuvat osallistujien mieleen. Koulutuksen aikana opiskelijat saavat valmiuksia traumatisoituneiden asiakkaiden kohtaamiseen vakauttamisen taitoja oppimalla.

Ennen sukupuun ja elämänjanaan tekemistä asiakkaiden kanssa SILTA-ohjaaja opiskelijat tekevät ja jakavat oman sukupuunsa sekä elämänjanaan koulutuspäivillä pienryhmissä saaden kokemuksen niiden tekemisestä käytännössä. Opiskelijoiden palautteen mukaan on tärkeää saada kokemus siitä, miltä tuntuu jakaa tarinoita omasta suvustaan ja mitä tarinoita jättää kertomatta. Merkityksellistä on myös saada kokemus siitä, mitä ääneen kertominen vaikuttaa itselle ja omiin tunteisiin sekä miten toisten ryhmäläisten ja ryhmänohjaajan kommentit vaikuttavat. Oma tarina saattaa saada uusia merkityksiä sekä ääneen itse puhumalla että kuulemalla toisten kommentteja:

Mua yllätti miten paljon nosti omia tunteita pintaan. Itkin melkein koko ajan, vaikkei mitään erityisiä vaikeuksia mun elämässä ole ollut. (Ote tutkimushaastattelusta)

Oman sukupuun ja elämänjanan jakamisen kokemuksen lisäksi SILTA-ohjaajaopiskelijat videoivat kolme asiakastapaamista koulutuksen aikana. Videoita katsotaan pienryhmässä. Videoiden avulla kouluttajat ohjaavat kuten työnohjauksessa SILTA-ohjaajia SILTA-työssä. SILTA-ohjaaja opiskelija saa palautetta myös muilta pienryhmäläisiltä työskentelystään. Samalla ryhmäläiset näkevät videoiden avulla erilaisia tapoja toteuttaa SILTA-työtä.

SILTA-työskentely päättyy viimeisellä tapaamisella tehtävään uuteen vuorovaikutussuhteiden kartoittamiseen. Lisäksi kaksi kuukautta työskentelyn päättymisestä pidetään palautetapaaminen, jossa jaetaan kokemuksia SILLAN rakentumisesta. Koko työskentelyn tavoitteena on, että lapsen elämäntarinan eheytyksen lisäksi SILTA on rakentunut ja osapuolien on mahdollista käyttää rakentunutta vuorovaikutusSILTAA yhdessä lapsen parhaaksi.

SILTA-ohjaajan lisäksi työskentelyssä merkittävässä roolissa on omahoitaja, joka tuo oman näkökulmansa mukaan lapsen elämäntarina työskentelyyn. Omahoitaja myös kerää mieleensä työskentelyn aikana jaetut erilaiset tarinat lapsen elämästä. Tarinat rikastavat omahoitajan näkemystä lapsen elämästä. Tätä rikastunutta kuvaa hän peilaa sekä lapselle, perheelle, lastenkodille että yhteistyökumppaneille. Omahoitaja on myös tärkeässä roolissa siinä, että vuorovaikutusSILTA on käytössä varsinaisen SILTA-työskentelyn jälkeen.

4.2 Kokonaisvaltainen oppiminen

SILTA-ohjaajakoulutuksen tausta-ajatuksena on ihminen kokonaisvaltaisena oppijana. Kokonaisvaltaisen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen ei ole vain sitä, että opettaja opettaa ja opiskelija oppii. Oppiminen on aina suhteessa ihmisen aiempiin kokemuksiin ja

kiinnostuksen aiheisiin. Oppimisen rakentumista osaksi omaa kokemusta vaatii opitun ymmärtämisen reflektointia. (Ojanen 2006, 118, 119.) SILTA-ohjaajakoulutukseen voi hakeutua vain henkilö, jolla on jo työkokemusta omalta alaltaan asiakastyöstä.

Uutta, kiinnostavaksi kokemaansa asiaa tulkitessaan, ihminen reflektoi aiempaa kokemustaan kyseessä olevasta aiheesta. Näin hän laajentaa omaa aiempaa ymmärrystään aiheeseen liittyen. Uudet ajatukset, jotka liittyvät entiseen hyväksi koettuun kokemukseen asiasta, muokkaavat aiempia ajatuksia opittavasta asiasta ja ovat välttämätön osa uuden tiedon omaksumisessa. (Ojanen 2006, 96–97, 103.) Aiempien kokemusten ja ennakkokäsitysten merkityksestä kirjoittavat myös Hakkarainen, Lonka & Lipponen (2005, 86). Ihminen on subjektiivisesti kokeva olento myös oppimisen suhteen. Ennakkokäsitykset vaikuttavat siihen, miten ihminen omaksuu asioita ja havainnoi näkemäänsä. Omat kokemukset muokkaavat tietorakennetta ja vaikuttavat siihen millaisiin asioihin ihminen kiinnittää huomiota.

Ihmisen kokemukseen vaikuttaa aina myös yhteisön peilaus asiaan liittyen (Ojanen 2006, 112; Hakkarainen, Lonka & Lipponen 2005, 15).

Keskustellessaan toisten kanssa ihminen on myös välittömässä kosketuksessa omaan todellisuuteensa, jota tutkii. Ajatukset muotoutuvat toisten kanssa keskustelun kautta. SILTA-ohjaajakoulutuksessa koulutukseen liittyy oleellisesti opiskelijan reflektointi oman työryhmänsä kanssa. Reflektoinnin sisältönä on SILTA-ohjaajan oma kokemus koulutuksen sisällöstä ja sen herättämistä ajatuksista. Kokonaisvaltaiseen oppimiskäsitykseen liittyy myös kokonaisvaltainen, holistinen ihmiskäsitys ja työskentelyajattelu.

4.2.1 Holistinen ihmiskäsitys ja työskentelyajattelu

SILTA-mallin tausta-ajatuksena on myös holistinen ihmiskäsitys. Sen mukaan ihmisen kokema todellisuus on kehollinen, tajunnallinen

situationaalinen kokonaisuus. Jokaisella ihmisellä on oma historiansa ja se vaikuttaa ihmisen tapaan käsitellä tietoa. Todellista oppimista tapahtuu vain kun tieto tulee osaksi omakohtaista elämää jokapäiväisissä käytännön toiminnassa. Jokainen ihminen oppii oman kokemuksensa mukaan ja siksi tieto ei ole koskaan omaksuttuna aivan samanlaista eri ihmisillä, koska jokainen tulkitsee maailmaa oman kokemuspohjansa mukaisesti (Ojanen 2006, 5, 30, 60.) SILTA-ohjaajakoulutuksessa jokainen opiskelija tekee oman sukupuunsa ja elämänjanansa sekä jakaa sen koulutuksessa. Näin omakohtaistuu kokemus teemojen tekemisestä ja jakamisesta.

Myös tunteiden merkitys tunnistetaan osana ihmisen tapaa ajatella ja toimia. Työelämässä ei enää ajatella, että yksilöt toimivat ainoastaan rationaalisesti vaan myös ihmisen koko potentiaali tunteet mukaan lukien pyritään saamaan käyttöön (Åhman 2003, 61.) Holistinen työskentelyajattelu yhdistää eri ihmisten erilaiset osaamisalueet. Yhdessä työskentelemällä mahdollistuu eri näkökulmien tuoma näkökulma kokonaisuudesta uudella tavalla. Tämä edellyttää avointa dialogia ja toisen erilaisesta näkökulmasta kiinnostumista ja sen hyväksymistä. Kukin osallistuja voi luopua kaikkitietävän asiantuntijan roolista, saavuttaa eietietämisen tilan, joka vapauttaa ihmiset ihmettelemään asioita, joita joku toinen pitää itsestäänselvyytenä. Erilaisista irrallisistakin näkemyksistä tulee kokonaisvaltaisempi käsitys. Työskentely edellyttää keskinäisen riippuvuuden kestämistä, toisten tuen hyväksymistä ja uskallusta kohdata uusia ja haastavia tilanteita. (Heikkilä & Heikkilä 2001, 50–51.)

4.2.2 Hermeneuttinen tiedonkäsitys

Hermeneuttisen tiedonkäsityksen mukaan ihmisen oma ymmärtämiskyky, historia ja kokemukset sekä konteksti vaikuttavat siihen, miten ihminen kulloinkin ymmärtää asioita ja tapahtumia (Ojanen 2006, 100; Laine 2001, 26–43). Merkitykset, joita ihminen asioille antaa ei synny tyhjästä vaan on aina suhteessa yhteisöön, jossa ihminen on kasvanut ja ihmisen itsensä luomaan merkitystodellisuuteen (Tuomi & Sarajärvi 2013, 31–34; Alanen

2014, 39). Samoin ihmisen ymmärryksen perustana on se, miten asia on ymmärretty aiemmin eli esiymmärrys tai ennakkoymmärrys (Laine, 2001, 26–43; Perttula 2009, 91). Fredrich Daniel Schleiermacher, joka on yksi hermeneutiikan kehittäjä, nostaa esiin kielen merkityksen yksilön ymmärryksen ja yleisen ymmärryksen välillä. Puhuttu kieli pitää sisällään ymmärtämisen mahdollisuuteen ja mahdottomuuteen. (Oesch 2005, 31.) Ihmisten antamat merkitykset samoillekin käsitteille vaihtelevat heidän kokemuksensa mukaan. Ihminen pyrkii myös muodostamaan maailmasta ja toisista yhtenäisen tarinan, narraation, joka yhdistyy ihmisen subjektiivisiin kokemuksiin. Tarinan ihminen soveltaa itseensä. (Tontti 2005, 58.)

Inhimilliseen olemassaoloon maailmassa kuuluvat kuitenkin aina myös toiset ihmiset. Ihmisen subjektiivinen kokemus objektivoituu, kun toinen ihminen ymmärtää sen (Niskanen 2009, 94, 105). Kuitenkin ennen kuin on eri mieltä jostakin asiasta toisen kanssa, kannattaa miettiä miten toinen osapuoli ymmärtää itse tilanteen. Vain jos ihmisillä on asiasta samat lähtökohtaiset tavat ajatella voi asiasta olla eri mieltä. (Alanen 2014, 68.) Hermeneutiikan tehtävänä on tiedostaa edellä mainittu ja pyrkiä erottamaan väärät ennakkoluulot. Ymmärrys ihmisen mielen toimimisesta ja sen tiedostaminen, oman ajattelun reflektointi mahdollistaa ajattelun avoimena pitämisen tai ainakin pyrkii siihen. (Betti 2005, 11.)

4.2.3 Konstruktivistinen oppimiskäsitys

Konstruktivismissa nähdään yksilö aktiivisena kognitiivisen tiedon käsittelijänä (Poikela & Öystilä 2003, 115–117). Se vastaa hyvin postmodernin yhteiskunnan haasteisiin. Yhteiskunta tarvitsee ihmisiä, jotka ovat itsenäisiä ja ajattelevat ja innovoivat itse sekä kyseenalaistavat perinteisiä ajattelutapoja. (Ojanen 2006, 38.)

Konstruktivistinen oppimiskäsityksen mukaan tieto ei vain siirry oppijaan opettajan kertomana vaan ihminen rakentaa eli konstruoi opettajan opetuksesta tietoa omien tavoitteidensa mukaisesti ja tulee tietoiseksi siitä, miten oppii asioita. Näin hän tulee tietoiseksi omista metakognitiivisista

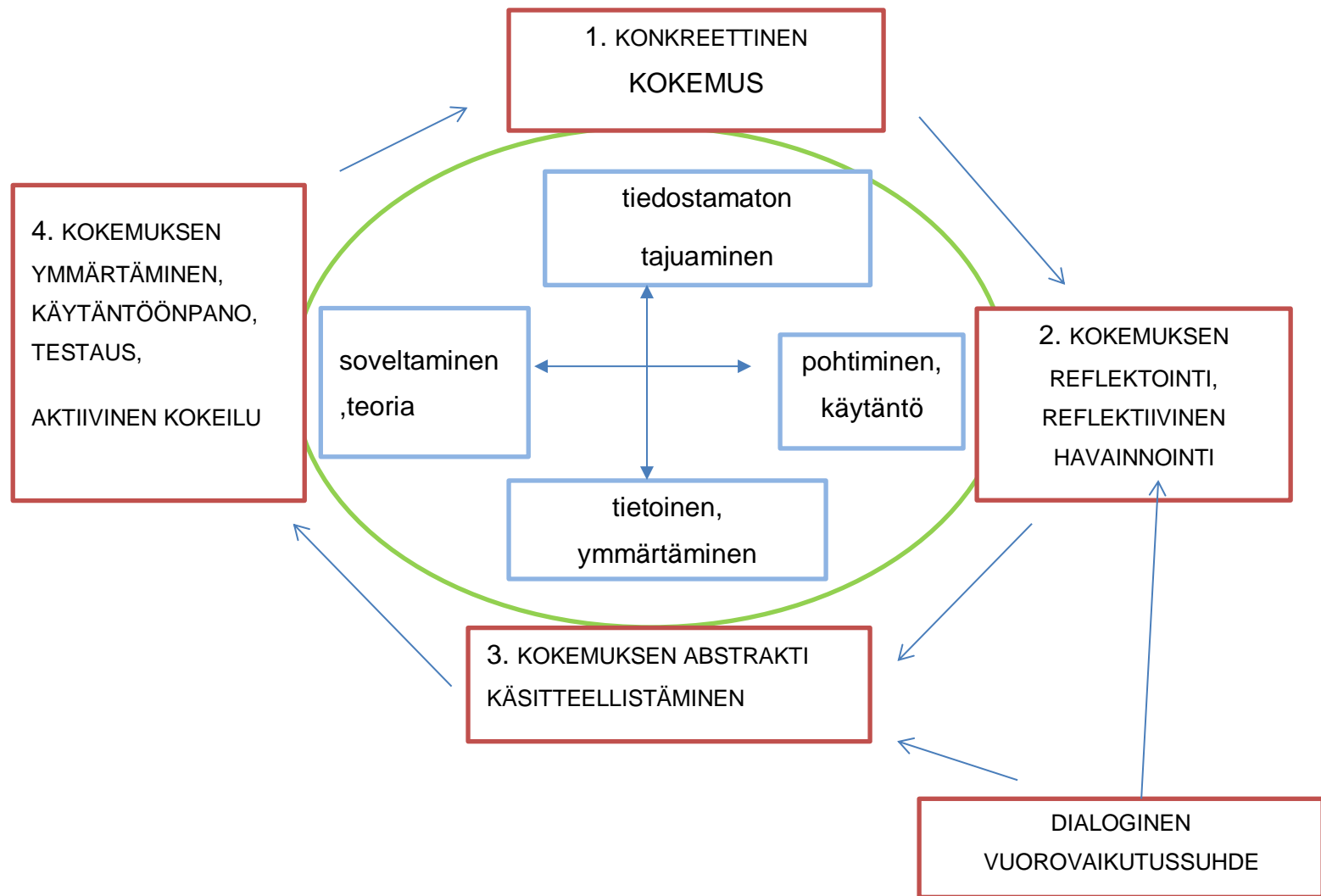
kyvyistään. Ihminen tulkitsee tietoa ja luo sille merkityksiä eli reflektoi. Reflektoidessa ihminen tutkii omia kokemuksiaan suhteessa uuteen tietoon. (Ojanen 2006, 41–42, 95.) Kun ihminen ymmärtää asioita ja ilmiöitä hän tulee sisältäpäin tietoiseksi tulkintatavoistaan. Tämä määrää keskeisesti ihmisen toimintaa ja käytäntöjä. (Ojanen 2006, 44.) Oppiminen voi tapahtua myös sosiaalisena toimintana. Tällöin puhutaan sosiokonstruktivismista. (Poikela & Öystilä 2003, 115–117.) Yhteinen dialogi auttaa asian ymmärtämisessä ja yksilöiden käsitykset maailmasta avautuvat näin eri näkökulmista (Tuomi & Sarajärvi 2013, 59).

Ojanen puhuu käyttöteoriasta, joka on syntynyt ihmisen elämäkokemuksen ja elämäntapahtumien myötä. Ihmisen kokemuksellinen käsitys ympäröivästä maailmasta muodostaa ihmisen käyttöteorian. Omat arvot muokkaavat käyttöteoriaa. Ojansen mukaan on vaarana, että esimerkiksi työryhmässä työntekijä ei tiedosta omia henkilökohtaisia arvojaan ja käsityksiään maailmasta. Tällöin ne ohjaavat ilman kyseenalaistamista ihmisen toimintaa ja jakamista esimerkiksi työryhmän muiden jäsenten kanssa. Ilman ymmärrystä omaa toimintaa ohjaavista ehdoista niitä ei voi muuttaa. (Ojanen 2006, 14, 17.) Hakkarainen, Lonka & Lipponen (2005, 86) puhuvat omien kokemusten vaikutuksesta tietorakenteena. ”Tyhjä pää” eli tilanteen näkeminen neutraalina, vapaana ennakkokäsityksistä ei ole mahdollista. Oppiminen on henkilökohtaisen kokemukseen pohjaavaa. Se, mitä näen ja kuulen ja omaksun, riippuu aiemmasta kokemuksesta. Ilman kokemusta uuden tiedon liittymisestä vanhaan tietoon uusi oppi jää irralliseksi. (Ojanen 2006, 16.)

4.3 Kokemuksellinen oppiminen

Keskeisiä kokemuksellisen oppimisen kehittäjiä ovat Kurt Lewin, John Dewey ja David Kolb (Ojanen 2006, 104). David Kolb loi Kurt Lewinin nelivaiheisen esitystavan pohjalta syklimallin. Kolbin mallin mukaan oppiminen lähtee probleeman tai konfliktin kokemuksesta, jota ihminen haluaa tulkita ja muuntaa. Aikaisempi opittu on aina pohjana uuden

omaksumiselle. (Kolb 1984, 21–38.) Asiaa kuvaan kuviossa 9. Se on koottu kahdesta eri Kolbin mallia esittävästä kuviosta: Sinikka Ojasen ja OK-opintokeskuksen.

Kuvio 9. Kolbin malli (Ojanen 2006; OK-opintokeskus 2014)

Kolbin mallin lähtökohtana on oppija, jolla on jo aiemmin kokemusta opittavasta aiheesta sekä halu pohtia ja käsitteellistää näitä kokemuksia.

Käytännön ongelman kautta syntyy kokemus siitä, (1), että aiemmin opittu ei toimi. Tämä saa hänet muuntamaan aikaisempia tietojaan refleктоimalla uutta ja vanhaa tietoa. Uusi ymmärrys reflektionin kautta muuttaa ihmisen merkityksenantoa asialle. (Ojanen 2006, 104–108.)

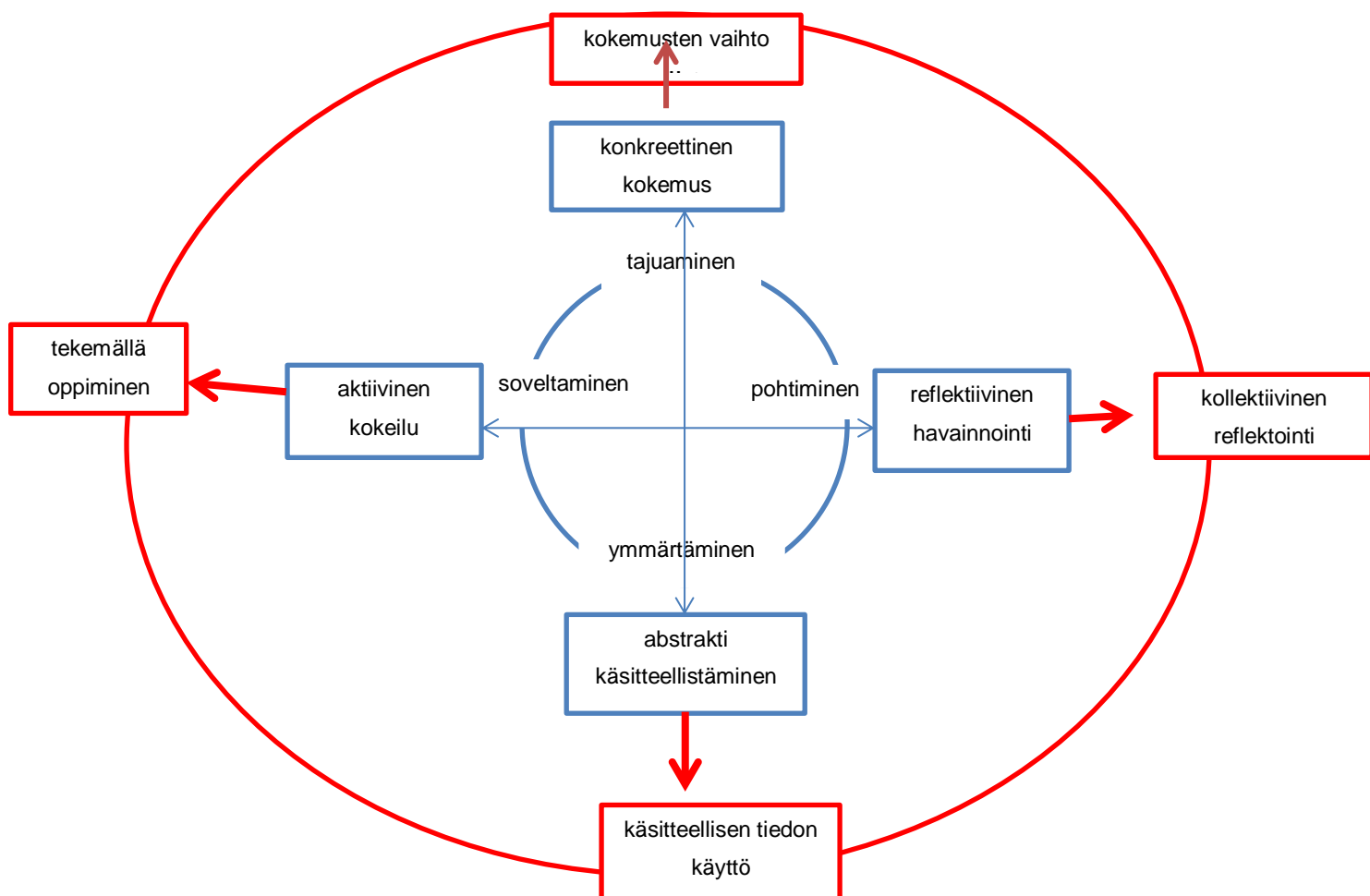
Merkityksenannon muuntaminen ei kuitenkaan vielä riitä, vaan asia on siirrettävä käytäntöön, eli testattava miten uusi opittu toimii käytännössä (2). Tämä tapahtuu refleктоimalla omaa kokemusta ja omaa minuutta tutkimalla sisäisen puheen kautta. Tämä vaatii rohkeutta: sisäinen puhe merkitsee minuuden laajentamista ja kykyä ja uskallusta ihmetellä maailmaa ja omia aiempia kokemuksia ja tarkastella ympäristöä uusin silmin. (Ojanen 2006, 104–108; OK-opintokeskus 2014.)

Ennen valmiina annetut merkitykset ja ratkaisut eivät enää riitä vaan kysymys kuuluu ”mitä tämä kaikki on minulle?” Ihmisen aiempi kokemus voi olla, että oppijana oman kokemuksen merkitystä ei ole uskaltanut miettiä vaan oppiminen on tapahtunut vain kognitiivisesti, ilman yhteyttä omaan itseen ja omiin tunteisiin sekä kokemuksiin. Lisäksi oman kokemuksen reflektioniin liittyy ääneen asiasta puhuminen ja ryhmän jäsenten kuunteleminen. (Ojanen 2006, 104–108 ; OK-opintokeskus 2014.)

Oman kokemuksen tarkastelu ja omien aiempien merkitysten antojen kyseenalaistamisen uskallus johtaa kriittiseen reflektioniin ja kokemuksen käsitteellistämiseen (3). Tämä on kokemuksellisen oppimisen tavoitteena: oman persoonallisen käyttöteorian tutkiminen. Oman todellisuuden kautta tapahtuu tiedon yleistäminen ja tiedon testaaminen ja muuntuminen (4). Tämän jälkeen kehä lähtee alusta. (OK-opintokeskus 2014). Oleellista prosessille on ilmiön pohtiminen, ymmärtäminen ja käsitteellistäminen sopivan teorian tai kuvausmallin avulla (Kupias 2001, 16).

4.4 Rakenteiden ja työryhmän merkitys oppimisprosessin juurruttamisessa työyhteisöön

Kolbin malli kuvaa oppimisprosessia yksilön näkökulmasta. Työyhteisön kannalta on kuitenkin tärkeää, että yksilön sisäistämä ajattelutapa liittyy yhteisön oppimisen kokemukseksi. Yksilön reflektointi on liityttävä kollegiaaliseksi reflektoinniksi ja integroiduttava työyhteisön tiedon käytöksi ja käsitteellistämiseksi. (Järvinen, Koivisto & Poikela 2000, 113.)
Kuvio 10 havainnollistaa asiaa.

Kuvio 10. Yksilön ja ryhmän prosessit kokemuksellisen oppimisen syklinä (Järvinen, Koivisto & Poikela 2002, 90–109). Kuviossa sininen väri kuvaa yksilön oppimissykliä. Punainen väri kuvaa ryhmän oppimissykliä silloin kun reflektointi opiskelijan ja ryhmän välillä mahdollistuu.

Yksilön oppimisprosessi ei välttämättä vaadi ryhmän oppimista, mutta ryhmän oppimisprosessi vaatii yksilöiden oppimisprosessit (Järvinen ym. 2002, 109). Pienet muutokset yksilön tavassa työtä voivat toimia katalysaattorina suuremmille muutoksille työyhteisöissä (Morgan 1997, 271–272.) Ammatilliseen toimintaan liittyy oman tekemisen ja osaamisen reflektointi. Arvioivaan ammatillisuuteen liittyy oman toiminnan tarkastelu suhteessa oman ammatin ja työn kokonaisuuteen. Kriittiseen ammatillisuuteen liittyy lisäksi oman toiminnan ja ammatin toiminnan perusteiden, ajattelu- ja toimintamallien kyseenalaistamista ja kehittämistä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. (Järvinen ym. 2012, 234–235.) Koulutukseen hakeutumisen yhteydessä suositellaan, että työyhteisöstä koulutukseen tulisi aina kaksi työryhmän jäsentä. Ajatuksena on, että tällöin mahdollistuu opiskelijoiden keskinäinen reflektointi ja refleктоiminen myös työryhmän kanssa moniäänistyy. (SILTA-koulutusite 2016.)

SILTA-mallin keskeinen ajatus on, että malli juurtuisi koko työyhteisön työskentelymalliksi asiakkaiden kanssa. Keskeisessä asemassa on tällöin johdon tuki, joka mahdollistaa SILTA-mallin ja ajattelun mahdollistamisen työyhteisön rakenteisiin. Ajatusten vaihdolle opiskelijan ja työyhteisön välille tehdään tilaa sekä muutoinkin mahdollistetaan varsinainen SILTA-työskentely rakenteiden puitteissa.

Keskeisessä asemassa SILTA-ajattelumallin juurtumisessa on myös työpaikan hiljainen tieto. Hiljainen tieto on subjektiivista ja kokemusperäistä eikä sitä aina osata artikuloida. Sillä tarkoitetaan työyhteisön kokemuksellista asiantuntijuutta ja osaamista, tapaa tehdä työtä juuri tässä työpaikassa. (Pohjalainen 2008, 2.) Haldin-Herrgård &

Salo (2008) esittävät hiljaisen tiedon ja eksplisiittisen tiedon jäävuorimallina, jolloin hiljainen tieto on kiinteä osa eksplisiittistä tietoa. Ne voidaan nähdä saman kokemus- ja tietoperustan kahtena eri ulottuvuutena eikä toisiaan poissulkevinä. (Pohjalainen 2008, 3.)

5 KARTOITUKSEN TOTEUTUS JA AINEISTON ANALYYSI

5.1 Toteutus

Kartoitusta varten ehdotin SILTA-ohjaajien vuosittaisessa tapaamisessa 15.3.2014 fokusryhmähaastattelua tapaamispäivään tulijoille. Päädyin fokusryhmähaastatteluun, koska sen avulla oli mahdollisuus kerätä monipuolisesti eri ihmisiltä tietoa, näkemyksiä ja kokemuksia aiheesta. Haastattelu sisälsi myös ryhmän keskinäisen vuorovaikutuksen ja oli siksi yksilöllistä haastattelua lähempänä arki-elämää. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 48; Tilastokeskus 2015.) Osallistujia tapaamispäivässä oli 35, ja heistä kuusi lupautui haastatteluun ja yksi jäi miettimään asiaa. Myöhemmin annettu haastattelu-aika ei sopinut yhdelle haastateltavalle ja yksi miettimään jäänyt päätti olla tulematta, lähinnä pitkän matkan vuoksi. Haastateltavia oli siis viisi.

Ennen varsinaista haastattelua, siihen lupautuneille osallistujille oli lähetetty kirje. Se sisälsi ohjeet ja haastattelukysymykset (liite 2). Haastattelun lisäksi kirjeessä oli toive tuoda mukana kuva tai kortti, joka liittyisi haastateltavan mielestä SILTA-ohjaajakoulutukseen.

SILTA- haastattelu toteutui 27.8.2014 Pelastakaa Lapset ry:n toimitiloissa Helsingissä. Tilaisuuden alussa tarjottiin haastateltaville salaattilounas ja kahvia. Tarkoituksena oli fokusryhmähaastattelun avulla selvittää viiden SILTA-ohjaajan ajatuksia siitä, mitä he kokivat omaksuneensa koulutuksen aikana Kolbin mallia mukaillen. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää miten se, minkä he kokivat omaksuneensa, oli siirtynyt heidän arjen työhönsä ja jalostunut siinä. Haastatteluun valitut olivat oman alansa asiantuntijoita, joiden ajatuksilla ja mielipiteillä oli tärkeä merkitys mallin kehittämisen kannalta.

Ryhmähaastattelun etuna oli se, että ryhmä itsessään tuo esille asioita erilailla kuin vain yhtä ihmistä haastatteleamalla tapahtuisi, keskustelu rikastuu vuorovaikutuksessa. Haasteena on valtahierarkia ja se, että kaikkien ääni tulee kuulluksi. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 62, 63; Valtonen

2005, 236.) Ryhmätilanteessa muodostuu myös normeja sille mitä ja miten puhutaan ja kerronnan tarkoituksena on myös sosiaalisen ryhmätilanteen ylläpitäminen, vahvistaa ryhmän identiteettiä ja ryhmä jäsenyyttä.

Sosiaalisissa kerronta tilanteissa kertomus voi muodostua yhteistoiminnallisesti, ryhmä ohjaa kertomuksen tuottamista.

Haastateltavat kertovat kokemuksistaan paitsi haastattelijalle, myös toisilleen. (Hänninen 2001, 54; Valtonen 2005, 235.) Haastattelussa kaikki antoivat toisilleen tilaa puhua ja jatkoivat sitä mihin toinen lopetti.

Esimerkiksi *tuosta pumsahtikin mieleeni* oli lause, joka syntyi haastattelun kuluessa, yhden haastateltavan käytettyä lausetta muutkin alkoivat käyttää sitä.

Haastattelun tallentaminen puhelimeen jännitti minua ja varmuuden vuoksi minulla olikin kaksi puhelinta johon haastattelu tallentui. Harjoittelin tekniikkaa ennen haastattelua. Haastattelijana on tärkeää olla dialoginen, jolloin haastattelu voi muodostua itseäänkorjaavaksi, kun osallistujat voivat heti kommentoida tarkoittivatko niin kuin haastattelijalla asian tulkitsi (Hirsjärvi & Hurme 2000, 137.) Haastattelua litteroidessani huomasin tarkentaneeni, että ” tarkoitatko tätä”.

Olin etukäteen laittanut haastattelun rungon vielä fläppitaululle, että prosessi pysyisi esillä ja mielessä kaikilla koko ajan. Kysymykset olivat:

1. Mitä asioita ajattelet sisäistäneesi koulutuksen aikana ja miten siirtynyt käytäntöön
2. Miten sisäistämäsi on jalostunut?
3. Mikä koulutuksessa edesauttoi sisäistämistä? Oliko se
  - a. luennot
  - b. pienryhmät
  - c. keskustelut yhdessä
  - d. keskustelut tauolla
  - e. reflektointitehtävät
  - f. oppimispäiväkirja
  - g. joku muu, mikä?

Haastattelun aikana yksi haastateltava nosti esiin itse SILTA-tapaamiset. Kaikki haastateltavat totesivat, että juuri tapaamiset edesauttoivat koulutuksen sisäistymisessä. Tapaamiset ovat tärkeä osa koulutusta: niissä opiskelija voi käytännössä harjoitella koulutuspäivien aikana omaksumiansa asioita. Muut kohdat luettelossa ovat enemmän teoreettisia asioita, joiden vaikutusta halusin tutkia osana opiskelijoiden oppimisprosessia. Lisäsin luetteloon

h. SILTA-tapaamiset

5.2 Aineiston analyysi

Tutkimuksen haastatteluosuus toteutui teemahaastatteluna. Haastattelun teemat jäsensivät aineistoa, jota analysoitiin soveltamalla sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysillä pyritään kuvaamaan tutkittavaa ilmiötä tiivistetysti ja yleisesti. Tutkimuksen taustalla on ollut Kolbin malli. Se oli taustalla jo haastattelukysymyksiä laadittaessa ja vaikutti kysymysten muotoiluun. Halusin tutkia aineiston avulla tapahtuuko koulutuksen aikana Kolbin mallin mukaista opitun sisäistymistä osaksi omaa tapaa toimia työssä. Lisäksi olin kiinnostunut siitä, miten sisäistetty jalostuu ajan kuluessa. Pyrkimyksenä oli myös tarkastella aineistoa ja teoriaa niitä yhdistelemällä. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 93–97, 103.)

Teemahaastattelussa analyysi alkaa jo haastattelutilanteessa ilmiöiden useuden ja toistuvuuden jakautumisen perusteella (Hirsjärvi & Hurme 2000, 136). Haastattelu eteni haastateltavien vastatessa kysymyksiin vuorotellen järjestyksessä. Haastateltavat kuuntelivat edelliset puheenvuorot ja jatkoivat omaa vastaustaan edellisten vastausten pohjalta täydentäen toinen toistaan. Haastattelussa vallitsi yksimielisyys. Kukaan ei kyseenalaistanut toisten näkemyksiä. Oma roolini tilanteessa oli haastattelija. Olen kuitenkin myös SILTA-koulutuksen mallin kehittäjä ja kouluttaja, jotka roolit varmasti myös vaikuttivat rooliini suhteessa haastateltaviin, jotka ovat myös entisiä opiskelijoitani. Nauhoitin haastattelun ja purin sen jälkeenpäin litteroimalla koko materiaalin

otsikoimalla tekstin haastattelukysymysten avulla. Sen jälkeen etsin litteroinnista samankaltaisia ilmauksia, kuten kohtaaminen ja läheisyys tärkeys. Koodaamisella tarkoitetaan merkkejä, joilla aineistoa jäsennetään, pelkistetään. (Eskola & Suoranta 2000, 155.) Tämän jälkeen luokittelin ilmaukset alaluokkiin ja pääluokkiin. Materiaalia haastattelusta kertyi 8 sivua kun se litteroitiin fontilla 12 ja rivivälillä 1.

Taulukko 1. Esimerkki haastattelusta ja koodaamisesta

Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
"Pienryhmässä tulini kohdatuksi"	Oma kokemus kohtaamisen merkityksestä	Kohtaamisen merkitys	Ymmärrys kohtaamisen merkityksestä asiakastyössä	Kokemuksellinen yhteys
"Teoriapohjan kautta vahvistusta et luottaa mitä tekee ei tarvii yhtään epäillä"	Teoria tukee omaa ajattelua	Luottamus omaan ajatteluun	Oman ammattitaidon vahvistuminen	Ammatillisuuden kokemuksen tärkeys eittietäjänä
"Pienryhmässä tulini kohdatuksi...miltä se tuntui kertoa ja tulla kohdatuksi"	Oma kohtainen kokemus pienryhmän merkityksestä	Ryhmän merkitys, peilaus omalle tarinalle	Hyväksytyksi tulemisen kokemus	Kohtaaminen, luottamus, rakenteet, pysyvyys

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Haastattelu alkoi siten, että jokainen haastateltava esitteli etukäteen valitsemansa kuvan avulla, sitä mitä he kokivat SILTA-ohjaajakoulutuksessa tärkeänä. Kuvien esittely toimi virittäjänä työskentelyyn samalla tavalla kuin fiiliskierros SILTA-työskentelyn aloittajana. (Valtonen 2005, 238.) Pyysin jokaisen myös nimeämään oman korttinsa. Kuvien kautta nousi jo samoja teemoja, jotka myöhemmin myös varsinaisessa haastattelussa nousivat merkityksellisinä. Teemoja olivat kohtaaminen ja luottamus sekä oman kokemuksen merkitys kokemuksellisen yhteyden luomisessa asiakkaan kanssa. Omien ajatusten reflektointi ja toivon näkökulman tarjoaminen nousivat myös kuvien kautta. Näköalattomuuden tilalle näkökulmia: miten tähän on tultu, mikä vie eteenpäin ja mitä kaikkea elämä on tuonut ja mitkä asiat tuonut vahvuutta selviytymiseen.

Alla on haastatteluun tuodut kortit ja kuvat. Kuvan alla on haastateltavan antama nimi tai selitys kuvalle. Lisäksi alla on kunkin haastateltavan kertomus siitä, miksi juuri kyseinen kuva valikoitui kuvaamaan haastateltavan kokemusta SILTA-ohjaajakoulutuksesta.

Kuva 1. Valokuva, jolle haastateltava antoi nimen ”Kohtaaminen”

Haastateltava: kohtaamisen ja myös oman sisäisen lapsen kohtaamisen merkityksestä ja läheisyydestä

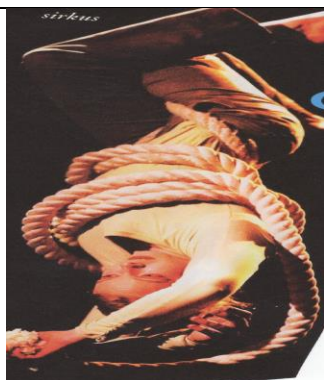

Kuva 2. Valokuva, jolle haastateltava antoi nimen ”Lapsuuden maisema”

Haastateltava: oman sukupuun ja elämänjanan jakamisen kautta heräsi ymmärrys siitä miten itseän vaikuttaa

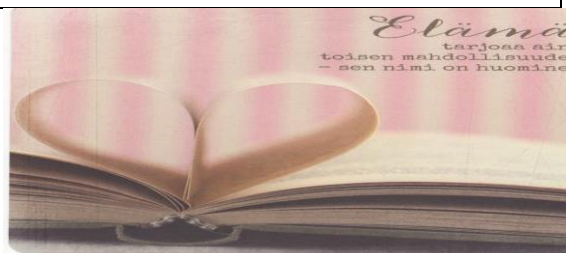
SILTA-työssä

esimerkiksi mistä on kotoisin ja miten paljon ihminen kantaa mukanaan muutakin kuin vain itseänsä

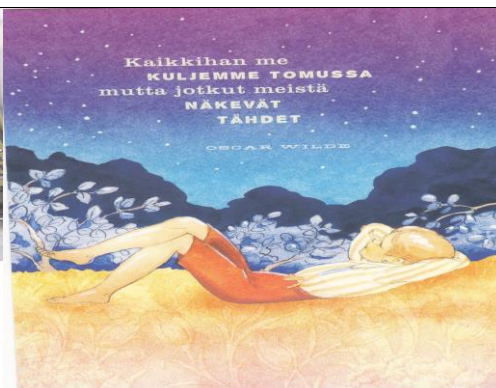
Kuva 3. Lehdestä leikattu kuva, jossa ihminen roikkuu köyden varassa pää alaspäin

Haastateltava: Ei aina tiedä minne SILTA-työ heittää ja toisaalta SILLAN varassa roikutaan

Kuva 4. Kortti, jossa Elämä tarjoaa aina toisen mahdollisuuden. Sen nimi on huomina.

Haastateltava: SILTA-työ: toivon ja huomisen näkökulma

Kuva 5. Lehdestä leikattu kuva

<p>viritin vahvistimesta.</p> <p>Haastateltava: SILTA-työ vaatii itsensä säätelyä ja virittäytymistä</p>	<p>Kuva 6. Kortti, jossa lukee: kaikkihan me kuljemme tomussa, mutta jotkut meistä näkevät tähdet</p> <p>Haastateltava: Asioita voi katsoa niin monella tavalla riippuen siitä mitä haluaa nähdä ja kuulla.</p>
--	---

Taulukko 2. Haastateltavien tuomat kuvat

Varsinaisessa haastattelussa yhdeksi tärkeimmäksi asiaksi opitun sisäistämisen jalostumisena omassa työssään osallistujat näkivät reflektoinnin käytön. Tärkeänä asiana nousi myös koulutuksen teoreettisen viitekehyksen merkitys. Viitekehyksen sisäistäminen toi uudenlaista ymmärrystä käytännön asiakastyöhön. Esimerkiksi traumaluentojen anti toi syventävää ymmärrystä asiakastyöhön muutenkin traumojen merkityksestä ja niiden vaikutuksesta asiakastyössä. Seuraavissa alaluvuissa esittelen haastattelussa nousseita keskeisiä asioita tarkemmin.

6.1 Koulutuksen aikana sisäistettyä ja käytännön työhön siirtynyttä

Ensimmäisenä teemana haastattelussa oli kartoittaa, mitä haastatteluun osallistujat ajattelivat sisäistäneensä SILTA-koulutuksen aikana opitusta. Lisäkysymyksenä oli, miten koettu sisäistyminen oli siirtynyt käytännön työhön lastenkodin ohjaajana. Seuraavissa alaluvuissa kuvataan tärkeimmiksi nousseita asioita tarkemmin.

6.1.1 Kohtaamisen merkitys, kokemuksellinen yhteys

Haastattelussa nousi tärkeimmäksi asiaksi koulutettavien omakohtainen kokemus kohdatuksi tulemisesta koulutuksen aikana. Oman kokemuksen kautta ymmärrys lisääntyi kohdatuksi tulemisen merkityksestä asiakastyössä lastensuojelussa niin lasten kuin heidän perheidensä kuin myös työtovereiden kohdalla. Kohdatuksi tulemisen kokemus liittyi erityisesti pienryhmätyöskentelyyn. Oma kokemus sukuun ja elämänjangan jakamisesta koettiin tärkeänä. Miten itse on oman sukunsa jäsen, kuten eräs haastateltava kertoi:

...Ne elämänjangan ja sukuun merkitykset, jotenki se mistä on ite tullut ja miten itteensä vaikuttaa myös muiden kohdalta...kuinka paljon sä oot kaikkee muuta kuin sitä pelkkää (itseä) ja kuin paljon kantaa niitä kaikkia (suvun) asioita.

Kohtaamiseen ja kokemukselliseen yhteyteen liittyi haastateltavien mukaan se, että voi luottaa, että SILTA-mallin varassa uskaltaa asettautua ei-tietämisen tilaan ja kuunnella mitä asiakkaat haluavat kertoa. Kohtaamiseen liittyy tärkeänä myös itsenä virittäminen tapaamiseen ja itsensä säätely SILTA-ohjaajana. Lisäksi tärkeää on myös auttaa osallistujia säätelemään sitä kuinka paljon avaavat itsestään työskentelyn aikana. Pienryhmässä haastateltavat saivat oman kokemuksen siitä, miten erilailla pienryhmän jäsenet jakoivat omia tarinoitaan. Lisäksi oman kokemuksen kautta ymmärrys siitä, miltä omien asioiden jakaminen aina uudelleen ja uudelleen uusille viranomaisille saattaa tuntua.

..Se fiilis...pieni häivähdys...missä tilanteessa asiakkaat on koko ajan kun ne aina levittää tai joutuu levittää elämänsä...koin hetken ja pienessä mittakaavassa..ihmisil on sellaista mitä ei ees haluis puhua ja puhut aina uudestaan uudelle porukalle...

Kohtaamisen haastateltavat liittivät kokemuksen läheisyydestä pienryhmässä. Kohtaamisen merkitys kokemuksellisena yhteytenä nousi myös keskeiseksi teemaksi haastattelussa. Nina Pyykkösen mukaan ilman

kokemuksellista yhteyttä asiakkaan kanssa kuunteleminen ja reflektointi jää näennäiseksi kohtaamiseksi. (Pyykkönen 2015.)

6.1.2 SILTA-ohjaajakoulutuksen teoreettisen viitekehysten merkitys haastateltaville

Kohtaamisen tärkeyttä vahvistivat oman kokemuksen lisäksi koulutuksen teoreettinen viitekehys. Oppiminen ei ole vain tiedollinen prosessi vaan siihen liittyy myös olemiseen liittyviä ulottuvuuksia ja uskallusta epäonnistua sekä tarkastella omia ajattelumalleja kriittisesti. Muutos ja oppiminen eivät aina tarkoita vain uusien taitojen oppimista. Kyseessä voi olla myös jo olemassa olevien taitojen vahvistaminen. (Weick & Quinn 1999, 354–358, 376–377.)

Järkipäisen ja kriittisen ajattelun kannalta on tärkeää, että ihminen pystyy perustelemaan mielipiteensä ja ajatuksensa. Usein ihmiset eivät perustelua pyydettyä kukaan kykene esittämään niitä vaan toistavat vain painokkaammin väittämänsä. (Hakkarainen, Honka & Lipponen 2005, 340.) Haastattelussa tulikin esiin, että SILTA-mallin teoreettinen viitekehys toi vahvistusta sille, mitä opiskelijat olivat jo ajatelleet ja näin saivat perusteita omille ajatuksilleen työryhmissä, joissa saatettiin ajatella erilailla. Esimerkiksi teoriaan dialogisuudesta liittyy ammattilaisen ei-tietämisen tila. Ei-tietämisen tila tarkoittaa sitä, että ammattilainen kiinnostuu asiakkaan omasta kertomuksesta vastakohtana asiantuntijana ja ratkaisijana esiintymiseen suhteessa asiakkaan ongelmaan.

...Tosi paljon teoria asioita mietitty: miten ite sai vahvistusta et luottaa mitä tekee, ei tarvi yhtään epäillä. Hyväksyntää et ole ihan ok toimia niin et mul ei oo kaikkia vastauksia... Ei tarvi tulla valmiin esityksen kanssa tapaamisiin.

Narratiiviseen viitekehukseen liittyen haastattelussa nousi esiin, miten usein ennakkokäsitykset ohjaavat vahvistamaan sitä mitä puhutaan

perheestä. Ennakkokäsitykset vaikuttavat myös siihen mitä asioita nähdään kun puhutaan perheestä. Sanojen merkitys nousi esille: se mistä puhutaan, vahvistuu.

...Helposti luodaan ennakkokäsitys vanhemmasta ja sitten nähdään vain asiat, jotka tukevat tätä käsitystä...

Erilaiset tarinat, niiden kuuleminen sekä niiden merkitys kertojalleen ovat narratiivisen viitekehyksen keskiössä, kuten sivulla X kerrotaan. Ihmisillä on oikeus omiin tarinoihinsa ja niiden kertomiseen tai kertomatta jättämiseen. Haastateltavien kokemus oli, että narratiivisuuteen liittyvä monen totuuden hyväksyminen toi helpotusta asiakkaiden kohtaamiseen esimerkiksi asiakassuunnitelmapalavereissa. Palavereihin ei tarvinnut mennä valmiit ratkaisut mietittynä pohjautuen vain ammattilaisten ajatuksiin ja totuuksiin. Niiden lisäksi keskusteluissa on mukana asiakkaiden ehkä erilaiset totuudet ja näistä voidaan yhdessä rakentaa lopputulema.

...SILTA vahvisti sitä totuuden kaivamista, ei ole olemassa sellasta yhtä totuutta perheessä...nähdään ne erilailla: sossu näkee erilailla ja meidän korviin tulee erilailla.

...Teoriapohjan kautta vahvistusta et luottaa mitä tekee, ei tarvi yhtään epäillä (omaa tapaa ajatella).

Haastattelussa nousi tärkeänä myös vakauttamisen ja trauma-ajattelun merkityksen ymmärtäminen. Haastateltavat kuvasivat, miten traumaluennon aikana vilisivät mielessä vuosien varrelta erilaiset asiakkaat ja ymmärrys heidän tapaansa olla. Haastateltavat kertoivat, että vaikka he olivat ennenkin kuulleet traumaista niin koulutuksen aikana teoria aukesi käytännön tasolle. Traumaluennoista jokaisen mieleen on jäänyt, että kaikki puhe ei paranna ja toisaalta, että ihmiset puhuvat sen verran kuin puhuvat ja niistä asioista mistä voivat puhua.

...Traumaluennosta tuli mieleen moni lapsi, mut eihän sitä silloin (tapahtumahetkillä) tajunnut.

...Oli tärkeätä mistä puhuttiin miten erilailla hyviä voi olla tapaamiset. Yks tapaaminen, missä äidiltä ei tullut mitään vastauksia. Jälkikäteen sille on voinu olla hieno kokemus, et on jotain muistanut tai istuu siinä kuuntelee muita on voinu olla sille ihmiselle hyvä kokemus...

Kouluttajien puhe linkittyi teoreettisia viitekehyksiä vahvistamalla. Haastateltavat nostivat nimenomaan kouluttajien puheesta omaksuttuna puhtaalta pöydältä lähtemisen ennakkokäsityksistä vapaana. Erilaisten tarinoiden hyväksyminen, palaverihin meneminen ilman ajatusta lopputuloksesta joita kouluttajien puhe teorian lisäksi vahvistui ja sisäistyi.

6.1.3 Oman pienryhmän merkitys

Haastateltavat nostivat tärkeäksi asiaksi oman pienryhmän merkityksen. Kokemuksellinen kohtaaminen tapahtui suurimmaksi osaksi omassa pienryhmässä. Hyväksytyksi tuleminen oli tärkeä omakohtainen kokemus. Eräs haastateltava kertoi, että juuri tämä kokemus oli hänen työpaikallaan saanut nekin, jotka ajattelivat SILTA-projektin aikana, että ”*voi jumalauta mitä lässytystä*” ajattelemaan SILTA-koulutuksen jälkeen, oman kohtaamisen kokemuksen kautta, erilailla.

Ryhmän palaute auttoi näkemään myös omaa elämäänsä erilaisesta näkökulmasta. Hakkarainen ym. (2005, 186) toteavat, että ryhmässä omien ajatusten kuuleminen toisten näkökulmasta on uusien ajatusten muodostumisen kannalta olennaista ja myös tukee syvällisen käsitteellisen ymmärryksen saavuttamista. Tämä toteutuu kun ryhmässä toimii suopeuden periaate, joka ohjaa tulkitsemaan toisen lähestymistapaa mielekkäinä. (Hakkarainen ym. 2005, 188.)

Kun omia juttuja esitti niin vaik ei itelle välttämättä ollut (uutta siinä mitä kertoi), niin uutta oli muiden reaktiot mitä itelle itestäänselviä ei muille ollut niin itsestään selviä...kuin erilailla

on eletty ja kuin erilailla ajatellaan asioista. Jotenki et itekin nähnyt omia juttuja eri näkökulmista suhteuttaminen muuhun maailmaan... toi varmaan itsetuntemusta näkökulmaa muutenkin.

Ryhmässä mahdollistuu se, että ihmiset kykenevät saavutuksiin, joihin yksin eivät kykenisi, koska osaaminen hajautuu useaan ihmiseen. (Hakkarainen ym. 2005, 362) Näin myös parhaimmillaan erilaisuus on myös rikkaus työryhmissä. Haastateltavat kokivat myös pienryhmän vetäjän asenteen tärkeäksi. Vetäjän hyväksyntä sille, että kukin jakaa omasta tarinastaan sen verran kuin jakaa, oli tärkeä kokemus myös omaan työhön. Samoin kiireettömyyden tunne pienryhmässä kontrastina omassa työssä suhteessa asiakkaisiin:

...Ollaan kauheen nopeita, hirveen nopeasti pitäis saada rajauksia ja linjauksia...käytettäs vähän enemmän aikaa, ei oo mitään kiirettä

Haastateltavat nostivat esille oman kokemuksensa pienryhmätyöskentelystä. Pienryhmissä ryhmäläiset jakoivat ja rajasivat erilailla omia tarinoitaan. Tämä olisi tärkeää hyväksyä myös asiakkaiden kohdalla.

...Pienryhmässä tuli esiin se, miten erilaisia ollaan vaikka kaikki puhumisen ammattilaisia. Miten ihmiset rajas sitä (mitä jakoi muille), joku kertoi hyvin suppeasti jostain asiosta, jotkut laveammin. Hyväksytäänkö se myös asiakkaissa...

6.2 Jalostuminen

Toisena teemana haastattelussa oli, se miten haastateltavat kokivat koulutuksessa sisäistämiensä asioiden jalostuneen omassa työssä ajan kuluessa. Mitä tapahtui sen jälkeen kun koulutuksessa sisäistettyä sovellettiin käytännössä ja käytiin vuoropuhelua oman työryhmän kanssa. Onnistuiko vuoropuhelu työryhmän kanssa ja miten työryhmä suhtautui. Muodostuiko vuoropuhelusta jotakin, joka vaikutti myös työryhmässä

muiden työntekijöiden tapaan tehdä työtä kuten kuviossa 10 (s.33) parhaimmillaan tapahtuu yksilön ja työryhmän vuoropuhelussa. Jatkuiko kiertokulku samojen teemojen osalta? Jäikö koulutuksen anti elämään uusien koulutusten rinnalla ja niiden rikastuttamana?

Ymmärryksen lisääntyminen suhteessa huostaan otettuun lapseen, erilaisiin tarinoinhin sekä reflektoinnin käyttö työvälinautena vahvistui jo koulutuksen aikana, säilyi ja jalostui koulutuksen jälkeenkin. Myös uskallus omaan ajatteluun vahvistui. Omahoitajasuhteen merkitys SILLAn rakentumisessa ja työskentelyn jälkeen lisääntyi. Mentorina toimiminen koulutuksen jälkeen ja työyhteisön suhtautuminen koettiin myös merkityksellisinä.

6.2.1 Ymmärryksen lisääntyminen suhteessa asiakkaaseen

Haastateltavat kokivat, että trauma teoriaopintojen sisällön avautumisen kautta ymmärrys asiakasta kohtaan lisääntyi kaikilla. Tämä ymmärrys oli säilynyt ja taito vakauttamiseen oli lisääntynyt koulutuksen jälkeen omassa työssä. Ymmärrys siitä, että lastenkodeissa on erilailla vaurioituneita lapsia, oli lisääntynyt. Lapset voivat olla sisäisesti rakentumattomia ja tuolloin ei voi aina vaatia ikätasoisista käyttäytymistä, ennen kuin aikuinen on auttanut lasta sisäisesti rakentumaan. Kyky katsoa lapsen käytöksen taakse vähensi henkilökohtaista loukkaantumisen tunnetta.

...Se et se lapsi haukkuu ja törkkii omahoitajaa... voi olla et ei inhoa (henkilökohtaisesti omahoitajaa) ...tuli ahaa- elämyksiä... vaik on ammattilainen voi tuntua pahalta miten lapsi kohtelee ..jos osais nähdä toisesta näkökulmasta auttaisko...ymmärrystä vaik haukkuu ja huutaa et ei kohdistu henkilökohtaisesti ... se teoria ja ymmärrys mitä kaikkea siinä voi tapahtua...

... Ei voida vaatia niin kuin normi 15-vuotiaalta, ensin pitäis saada jotain rakennettua...

Torjumisen kestämistä lapsen kohdalla helpotti ymmärryksen lisääntyminen läheisyyden kokemuksesta. Läheisyys voi tuntua epämiellyttävältä, jos kokemusta hyvästä läheisyydestä ei ole. Tähän haastateltava liitti myös kiintymyssuhdemallin merkityksen ymmärtämisen.

...Miten rakentumattomia ihmiset voi olla, kiintymyssuhteet voi avautua SILTA istunnossa tai muutenkin läheisyydessä välittömästi ja voikin tuntua hirveältä..

Samoin ymmärrys ylisukupolvisen trauman merkityksestä oli lisääntynyt. Huostaanotetun lapsen vanhemmat eivät ole kyenneet vanhempina enempään koska eivät ole itse saaneet vanhemmuutta, mitä ammentaa lapsilleen. Ymmärrys traumojen ja vaillejäämisen merkityksistä oli lisännyt ymmärrystä lapsen ja perheenjäsenten käyttäytymisen syistä vähentäen näin henkilökohtaista loukkaantumista lapsen tai tämän vanhempien käytöstä kohtaan.

...Ihan oikeesti ne ihmiset ei pysty muuhun ne vanhemmat ei itellä mistä ammentaa muille...

Vakauttamiseen liittyvä vireystilan merkitys ja ihmisen kehollisuus olivat myös tärkeitä ymmärrettyjä asioita koulutuksen aikana. Tämä ymmärrys kulki mukana ja oli jalostunut arjen työhön erilaisissa kohtaamisissa. Ylivireystilassa oleva ihminen pitää auttaa sopivaan vireystilaan, ennen kuin voidaan jatkaa vaikkapa keskustelua tai arjen tehtäviä.

SILTA-ohjaajan ymmärrys vireystilan ja stressitason merkityksestä saattoi tuoda ristiriitaa työyhteisössä. Työyhteisössä koettiin olevan odotuksena, että kaikkien lasten pitäisi kehittyä samalla vauhdilla fyysisen ikätason mukaisesti. Stressitaso ja siihen liittyvä turvallisuuden kokemus kuitenkin vaikuttaa siihen miten hyvin lapsi tai nuori pystyy toimimaan ikätasoisesti. (Karinen 2013, 46.)

...Lastenkodeissa on erilailla vaurioituneita lapsia ja kuitenkin työyhteisön odotus on, että kaikkien pitäisi kehittyä samalla vauhdilla tai tiettyyn raamiin. Muuten aletaan hermostua ettei tästä

tule mitään Jos näin ei käy, aletaan hermostua ja todetaan, ettei tästä tule mitään.

6.2.2 Reflektoinnin käyttö työssä

Reflektoinnin aiempaa rohkeampi käyttö omassa työssä oli jäänyt pysyväksi toimintatavaksi haastateltavilla. Reflektointia käytettiin työkaverin kanssa entistä rohkeammin ääneen kertomalla omia ajatuksia lapsen tai vanhemman kuullen heihin ja heidän tilanteeseensa tai asiaan liittyen. Haastateltaville oli tullut myös rohkeutta sanoittaa tilanteita ja ilmiöitä työpaikalla: tehdä hiljaista tietoa näkyväksi. Sanoittamista oli myös käytetty tilanteissa, joissa lapsi ei puhu.

...Ei tarvi alkaa väitteleen, jos lapsi sanoo, ettei se noin ollut tai ei musta noin tunnu.

Sanoittamiseen liittyy, että työntekijä auttaa lasta erilaisissa tilanteissa löytämään sanoja tuntemuksilleen. Auttaa voi kyselemällä, että voisiko olla kyse tai voisiko asia se johtua tästä tai tuosta. Lapsen ja aikuisen dialogi on jatkuvaa ”ongella oloa”. Tärkeää on olla kiinnostunut ja utelias, mutta ei kuitenkaan tungetteleva. (Sinkkonen 2013, 9.) Eräs haastateltava kertoi miten hän työpaikallaan oli puhunut siitä, miten tärkeää on tehdä reflektoinnista tietoista, koska sitä tehdään joka tapauksessa koko ajan ilmein ja elein sekä äänensävyin. Rohkeus uteliaisuuteen ja kiinnostukseen asiakkaiden tarinoita kohtaan oli säilynyt ja lisääntynyt. Reflektointiin liittyy myös kehollisuus: on tärkeä oppia kuuntelemaan mitä omassa kehossa tapahtuu ja oppia lukemaan toisen kehon reaktioita. Haastattelussa nousi oman loukkaantumisen kohtaaminen liittyen lapsen reagoimiseen, omien tunteiden reflektointi.

...Vaikka on ammattilainen voi tuntua pahalta miten lapsi kohtelee...

Haastateltavat olivat myös itse toimineet mentoreina uusille SILTA-ohjaajaopiskelijoille. Mentorointi koettiin hyvänä mahdollisuutena omien ajatusten jalostumiselle ja pitää yllä opittua.

...Koulutuksessa oleva Silta-ohjaaja pitää yllä ja arjessa tulee mieleen, että tästähän meillä oli puhetta siellä SILLAssa.

Haastattelussa tuli esille kuitenkin myös se, että mentorointi toteutui eri- lailla eri työpaikoilla ja kokemus oli, ettei mentorointi aina ollut refleктоivaa.

6.2.3 Työyhteisö

Haastateltavat näkivät tärkeänä, että työryhmässä tiedettäisiin SILTA- koulutuksen sisällöstä vääränlaisten odotusten ehkäisemiseksi. Yksi osallistuja kuvasi SILTAA ikään kuin korina jota pitää varjella mitä sinne voi laittaa. Työyhteisöltä saattoi tulla monenlaisia delegaatioita SILTA- tapaamisiin.

Kokemuksena oli myös, että vaikka työpaikalla saattoi olla monta SILTA- ohjaajaa, ei työyhteisössä välttämättä oikein tiedetty mistä SILTA-mallissa oli kysymys. Joidenkin haastateltavien kokemus oli, ettei työryhmässä ollut kiinnostusta SILTA-työhön. SILTA-ohjaaja koki tekevänsä SILTA-työtään yksin.

...Meil saa tehdä rauhassa (SILTA-työtä), kukaan ei ole kiinnostunut.

Lisäksi nousi esille kokemus, että työyhteisön odotukset olivat vääränlaisia tai väheksyviä SILTA-työtä kohtaan. Työryhmissä ei aina suhtauduttu suopeasti ajatukseen erilaisten tarinoiden läsnäolosta yhtäaikaan. Eräs haastateltava kertoi miten esimiehen taholta tuli kehotus istuttaa lapsi ja puhutella häntä, kun SILTA-ohjaajan ajatus oli kuunnella, mitä lapsella oli kerrottavana. Toinen haastateltava kertoi miten työryhmässä saatetaan pitää sinisilmäisenä ja naivina kun haluaa puhua hyvää asiakasta.

...Joskus on joutunut puolustelemaan lasta muulle työyhteisölle.

Haastateltaville SILTA-malli toi luottamusta siihen, että voi luopua tietämisen taakasta ottamatta delegaatioita työryhmältä. Tietämisen

taakalla tarkoitetaan sitä, että työntekijän tai työryhmän oma tieto ja ajatus ovat esimerkiksi asiakassuunnitelmapalaverissa oikeaa tietoa ja siltä osin kun asiakkaan kertomus siitä poikkeaa, se on väärää. Termi keskustelu (discussion) pohjautuu latinaan ja tarkoittaa murskata palasiksi, mitätöidä tai rikkoa. Termiä on käytetty dialogi sanan vastakohtana. Dialogi tarkoittaa yhteisen merkityksen etsintää. (Heikkilä J & Heikkilä K 2001, 56.)

...Just nää eri tarinat...sehän on aika erilaista kuin mihin olen tossa työssä kasvanut. Toki miettinyt aiemminkin...SILTA vahvisti sitä totuuden kaivamista...Sellasta yhtä totuutta ei ole perheessä ...Helpottanut minua selvitteleen... ja mitä kaikkea on ollut.

Vahvistusilluusion mukaisesti, ihminen kiinnittää huomiota omaa ajattelua ja teoriaa tukevaan todistusaineistoon. Omien käsitysten kriittinen arviointi on vaikeaa ja toisen ihmisen ajattelusta on helpompi etsiä heikkouksia kuin omastaan. (Hakkarainen 2005, 344–346.)

Sosiaalisessa vuorovaikutuksessa vaikeus syntyy silloin kun ollaan eri mieltä ja kun ihmisillä on erilaisia viitekehyksiä ja lähestymistapoja asioihin. Myös jokaisen omat sitoumukset ja ennakko-olettamukset vaikuttavat. Tilanteessa ei tällöin vallitse suopeuden periaate vaan pikemminkin väärin ymmärtäminen ja perusteeton ylimielinen kritiikki. Tiedon lisäksi emootiot ohjaavat ihmisen tulkintoja ja uhkaaviksi koetuissa sosiaalisissa tilanteissa ihmiset ovat taipuvaisia tekemään negatiivisia tulkintoja toisten tarkoituksista. (Hakkarainen ym. 2005, 188.)

6.2.4 Mikä edesauttoi jalostumista

Haastateltavien mukaan koulutuksen sisäistämisen jalostumista tuki itse koulutus, kouluttajat ja omat kokemukset koulutuksen aikana. Koulutuksen koettiin olevan hyvä kokonaisuus; prosessi, jossa kasvettiin. Kouluttajien suhtautuminen koettiin tärkeänä: inhimillisyys, epätäydellisyyden

hyväksyminen ja kokemus, että opiskelijat pysyivät kouluttajien mielessä koulutuksen aikana.

Oma kokemus koettiin tärkeänä: sukuun ja elämänjangan jakamisesta, sekä SILTA-ohjaajana toimiminen koulutuksen aikana. Palaute omasta työskentelystä oli tärkeä. Sitä saatiin sekä työnohjauksessa koulutuksessa että itse asiakkailta. SILTA-työskentelyn kautta omakohtainen kokemus tapaamisissa, että riittää vaan kun kokoonnutaan yhteen, pelkkä puhuminen ei ole tärkeintä. Myös oma reflektointi oppimispäiväkirjojen tekemisen kautta sekä kirjallisuus reflektoinnit koettiin tärkeänä. Toisaalta haastateltavat olivat erilailla paneutuneet oppimispäiväkirjoihin. Joidenkin kokemus oli nyt haastattelussa, että niistä olisi saanut enemmän kun olisi itse paneutunut niihin syvemmin.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kolbin kehä on ollut yksi tärkeä teema, jota opinnäytetyön avulla on haluttu peilata: tapahtuiko SILTA-ohjaajakoulutuksen aikana ja jälkeen prosesseja, jotka on kuvattu Kolbin mallissa. (Ojanen 2006, 104–108; OK-opintokeskus 2014.) Toinen tärkeä teema on ollut Sinikka Ojasen (2006, 86) nimeämä käyttöteoria-ajatus, jonka mukaan ihminen oppii pysyvästi asioita, joita voi liittää omaan käyttöteoriaansa, kokemuksiinsa, joihin opittava asia sopii. Tämän laadullisen tutkimuksen pohjalta voi ajatella, että haastatteluun osallistujilla oli tapahtunut Kolbin mallin ja Sinikka Ojasen ajattelun mukaista opitun sisäistämistä omakohtaisesti: koulutuksessa esillä olevat sisäistetyt koettu itselle tärkeiksi. Ne eivät ole sisäistyneet vain lukemalla ja opiskelemalla. Kolbin mallin mukaisesti sisäistyneet asiat: asiakkaan kohtaaminen, luottamuksellisen ilmapiirin luominen sekä asiakkaan tarinan kuuleminen olivat asioita, jotka haastateltavilla olivat siirtyneet myös muuhun työhön. Oma kokemus sukuun ja elämänjangan jakamisesta koettiin merkityksellisenä ja pienryhmä koettiin merkityksellisenä ja luottamuksellisenä. Kolbin mallissa kuvataan aihetta soveltamisena ja aktiivisena kokeiluna (Kuvio 9, sivu 31).

Teoriaopinnot koettiin merkittävänä oman ajattelutavan vahvistamiselle. Teorioista oli saatu vahvistusta omalle tavalle toimia, luottamus sekä teoria oman toimimisen oikeutukselle. Esimerkiksi reflektointi, mitä se tarkoittaa kun asia koskettaa myös tunnepuolella. Teoriasta on rakentunut silta omaan kokemukseen. Reflektoinnin kautta on tullut uskallusta tarkastella omaa toimintaa rehellisesti, esimerkiksi kokemusta omasta loukkaantumisesta, ilman, että se vaarantaa kokemusta ammatillisuudesta. Samoin reflektoinnin kautta tullut uskallusta sanottaa ilmiöitä ja asioita mitä työpaikalla tapahtuu, hiljaisen tiedon näkyväksi tekemistä.

Käytännön työhön siirtymiseen liittyy myös työryhmän kanssa vuoropuhelu sisäistetyksi koetusta. Tämä on tärkeää, jotta malli ei jäisi vain SILTA-ohjaajan omaksi kokeiluksi vaan työryhmä osallistuisi ja toisaalta refleктоisi sitä, miten kokeilu toimii muiden mielestä (Kuvio 10, sivu 33). Tällöin

Kolbin kehä lähtisi alusta yhdessä työryhmän kanssa konkreettisena kokeiluna kokemusten vaihtona ja kollektiivisena reflektointina.

Työyhteisöön haastateltavien sisäistämät asiat eivät olleet aina siirtyneet. Oma työyhteisö koettiin paikkana, jonka vuoksi teoretietoa oman työtavan oikeutukselle tarvittiin. Jonkinlaista vastakkainasettelua tai välinpitämättömyyttä työyhteisön suhtautumisessa koettiin. SILTA-ohjaaja koulutuksessa oli sisäistynyt ja jalostunut asiakkaan asiantuntijuuden tärkeys ammattilaisen asiantuntijuuden rinnalla. Tämä on voinut johtaa SILTA-ohjaajan roolikonfliktiin työpaikalla. (Järvinen ym. 2012, 236.)

Työryhmään ajattelun siirtymistä on SILTA-mallissa pyritty tukemaan mentorointi toiminnalla. Jokaisella opiskelijalla on mentori, jonka kanssa opiskelija voi peilata ajatuksia, joita hänelle koulutuksen aikana syntyy. Silloin kun yksiköstä koulutukseen lähtee ensimmäinen opiskelija, on tärkeää, että mentorina toimii henkilö, jolla on mahdollisuus tukea SILTA-työn toteutumisen mahdollisuutta yksikön rakenteissa. Tällöin mentorina on usein yksikön esimies. Mentorin tehtävänä on myös auttaa opiskelijaa saamaan tilaa esimerkiksi työyhteisön palavereissa, jotta hän voisi kertoa koko työryhmälle ajatuksistaan koulutukseen liittyen. Näin mahdollistuu SILTA-ajattelun juurruttaminen osaksi koko työyhteisön toimintaa. Silloin kun yksikössä on jo useampia SILTA-ohjaajia, on tarkoituksenmukaista, että SILTA-ohjaaja toimii mentorina. Näin malli ja ajattelu vahvistuvat myös ohjaajan ajattelussa. Tämä jälkimmäinen teema nousi esiin haastattelussa.

8 POHDINTA

8.1 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Eettinen kestävyys tarkoittaa, että tutkimus on luotettavaa. Tutkimuksen tulee olla puolueetonta eikä tavoitella omia intressejä. Tähän liittyy esimerkiksi lähteiden käyttö ja valikointi. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 126.) Valitsin SILTA-mallin tutkimisen koska paitsi toimeksiantajani myös itse SILTA-koulutuksen suunnittelijana ja toteuttajana hyödyn tästä tutkimuksesta. Tutkimukseen ryhdyttiin, jotta selvitettäisiin, miten hyvin SILTA-ohjaajakoulutuksen tavoitteet toteutuvat ja mihin asioihin jatkossa tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota, että tavoitteet toteutuisivat (Tuomi & Sarajärvi 2013, 129). miten jatkossa SILTA-ohjaajakoulutuksen tavoitteet voivat toteutua.

Tutkimustiedon tuottamiseen käytettiin haastattelua. Haastattelu on aina vuorovaikutustilanne, jossa haastattelija ja haastateltavat vaikuttavat toisiinsa ja kaikki materiaali on osallistujien välisessä vuorovaikutuksessa tuotettua. Haastattelija vaikuttaa omilla sanapainotuksillaan ja tarkennuksillaan haastatteluun ja voi houkutella haastateltavista tietynlaista tuotosta ja sen muotoilua. (Ruusuvuori & Tiittula 2005 29, 31) Haastateltavan ja haastattelijan välille tulee muodostua luottamuksellisen suhde. Haastattelijan on kerrottava totuudenmukaisesti miten materiaalia käytetään ja miten esimerkiksi anonyymiyys säilytetään. (Hirsjärvi & Hurme, 2001, 98.) Haastattelijan tulee olla empaattinen ja samalla neutraali, eli välttää omien mielipiteiden esiintuomista. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 97, 98). Haastatteluun liittyy myös yhteisyyden rakentuminen ja yhteisyys rakentaa kuvaa ”meistä” ja muista”. (Tienari, Vaara & Meriläinen 2005, 122.). Oma kokemukseni ja käsitykseni on vaikuttanut siihen miten ymmärrän heidän kuvauksensa. SILTA-koulutuksen pääkouluttajana tunnen itse kaikki haastateltavat ja olen ollut heitä kouluttamassa. Tällä saattoi olla vaikutusta itse haastattelutilanteessa omina ennakoasenteinani esimerkiksi siitä, ketkä ovat eniten äänessä ja toisaalta osallistujien

mahdollisena hienotunteisuutena minua kohtaan haastattelijana. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 136.)

Timo Perttula puhuu sulkeistamisesta metodina, jossa tutkija reflektoi tutkimusaineistoa erotuksena omasta tulkinnasta. Toisaalta hän kirjoittaa, että hermeneuttisessa ja narratiivisessa tutkimustavassa tutkimuksen objektiivisuuteen ei suhtauduta niin ankarasti kuin esimerkiksi fenomenologisessa metodissa. Opinnäytetyöni tutkimuksellista ymmärrystä voi kutsua subjektiiviseksi ymmärtämiseksi. (Perttula 2009, 115, 145, 157.)

Timo Perttula pohtii myös sitä, keitä valitaan kuvaamaan kokemuksiaan. Haastateltavia ei valita yksipuolisesti, vaan he itse lupautuvat, ja haluavat osallistua haastatteluun. (Perttula 2009, 153.) Tähän opinnäytetyöhön valikoituivat haastateltavat SILTA-ohjaajien valtakunnallisilta päiviltä. Voi ajatella, että tällaisille päiville osallistuvat ihmiset, jotka lähtökohtaisesti pitävät SILTA-mallia hyvänä.

8.2 Johtopäätösten pohdintaa

Koska haastateltavia oli vain viisi, ei tutkimuksen tuloksia voi yleistää koskemaan kaikkia SILTA-ohjaajia. Kuitenkin kehittämisen kohteeksi jatkossa voi ajatella SILTA-koulutettavan ja tämän työyhteisön vuoropuhelun tukeminen. SILTA-malliin kuuluu opiskelijan ja työyhteisön välinen vuoropuhelu koulutuspäivien välillä. Vuoropuhelun mahdollistamien on opiskelijan mentorin tärkeä tehtävä. Tämän haastattelun perusteella työyhteisön kanssa vuoropuhelu ei ole toteutunut niin, että kokemusten vaihto ja kollektiivinen reflektointi olisi toteutunut.

Kuviossa 10 ja sivulla 33 todetaan yksilön oppiminen voivat toimia katalysaattorina suuremmille muutoksille työyhteisöissä (Morgan 1997, 271–272) . Tältä osin tämän haastattelun perusteella voi todeta, että koulutuksen tavoite työryhmän kanssa refleктоimisen osalta ei ole toteutunut. Haastattelussa nousi esiin myös, että vaikka samassa

työyhteisössä on useampia SILTA-ohjaajia, niin tämäkään ei ole vaikuttanut vuoropuheluun työyhteisön kanssa.

Sinikka Ojasen mukaan ihminen tarkastelee elämää omien kokemustensa kautta ja omaksuu uutta ajattelua silloin kun entinen ajattelumalli ei ole riittävä tai sopiva (Ojanen 2006, 16). Tämä ajatus on mielessäni edelleen kun mietin sitä, mikä saa ihmisen hakeutumaan SILTA-ohjaajakoulutukseen ja mikä mahdollistaa muutoksen opiskelijan ajattelutavassa. Tämä olisi mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe ja tätä olisin voinut tutkia myös tässä haastattelussa enemmän. Mikä oli viiden haastateltavan ajatus ennen koulutukseen hakeutumista? Oliko se kokemus vanhan ajattelumallin sopimattomuudesta? Haastateltavat mainitsivat, että teoria toi vahvistusta omalle ajattelulle. Siitä voisi pohtia, että ennemminkin työyhteisön ajattelutapa ei sopinut omaan tapaan tehdä työtä. Selittäisikö se myös sitä, miksi juuri tässä tutkimuksessa vastakkainasettelua työryhmän kanssa oli myös koulutuksen jälkeen eikä vuoropuhelua syntynyt?

Tämän opinnäytetyön ja tulevan jatkotutkimuksen tarkoituksena on palvella koulutuksen kehittämistä entistä enemmän koulutuksen tavoitteiden mukaisesti. SILTA-koulutuksen tavoitteena on lisätä mahdollisimman monen asiakastyötä sijaishuollossa tekevän ihmisen tietoisuutta ja ymmärrystä vuorovaikutussuhteiden ja kohtaamisen merkityksestä asiakastyössä. Lisäksi koulutuksen tavoitteena on sijaishuollossa lisätä lapsen biologisen perheen merkityksen ymmärrystä sekä tuoda käytännön työvälineitä biologisten vanhempien saamiseksi mukaan yhteistyöhön lapsen parhaaksi.

SILTA-malliin liittyen on tehty Pro gradu -tutkielma vuonna 2011 liittyen sosiaalityöntekijöiden kokemuksiin SILTA-malliin liittyen. (Aaltonen 2011) Suunnitteilla on lisensoitua kaikille SILTA-ohjaajille tämän opinnäytetyön tuloksien peilaamiseksi. Jatkossa tutkittavia asioita ovat myös itse asiakkaiden kokemukset työskentelystä. Näitä kokemuksia on kerätty SILTA-ohjaajien toimesta jokaisessa SILTA-tapaamisessa. Palaute on kirjattu myös opiskelijan portfolioon, josta palaute välittyy myös

kouluttajalle. Jokaisen SILTA-työskentelyn lopuksi on vielä kerätty palautetta koko prosessista. Nämä palautteet voivat jatkossa toimia materiaalina asiakastytyvääisyytutkimukselle.

Hiljainen tieto on myös asia, jota olisi hyvä tutkia liittyen SILTA-koulutukseen ja työryhmään. Hiljaisella tiedolla tarkoitetaan toisaalta kykyä toimia vaistonvaraisesti, irrottautuen annetuista malleista ja toimintaperiaatteista. Toisaalta tarkoitetaan kykyä sopeuttaa omaa toimintaa tilanteen määrittelemällä tavalla. (Haldin-Herrgård & Salo 2008, 277.) Hiljainen tieto näkyy toiminnan kautta. Hiljaisen tiedon kaksi ulottuvuutta on kognitiivinen tietämisen kohde (tacit knowledge) ja (tacit knowing) hiljaisen osaamisen käsitteen avulla. Ulottuvuudet ja niiden välinen dynamiikka on vahvasti tilannesidonnaista. Hiljaista tietoa on vaikea sanoittaa eli kielellisesti kuvata. Näkymättömänä se ohjaa ja säätelee työntekijän toimintaa. Hiljainen tieto jää käsitteellisen ja kielellisen tiedon ulkopuolelle ja esiintyy tapana toimia yhteisössä, valautunut siihen. (Hakkarainen & Paavola 2008, 59.)

LÄHTEET

- Aaltonen, J. 2012. Teoksessa Huttunen, M., Kalska, H. (toim.)
Psykoterapiat. Porvoo: Duodecim.
- Aaltonen, T. 2011. Lastenkotilapsen elämäntarina eheämmäksi-
Pelastakaa Lapset ry:n Silta-projekti-sosiaalityöntekijöiden kokemuksista.
Pro gradu-tutkielma. Tampereen Yliopisto. Yhteiskunta- ja
kulttuuritieteiden yksikkö.
- Alanen, P. 2014. Hermeneuttinen kehä ja kokeellinen tutkimus. Kustannus
HD. Loimaa.
- Bardy, M., Känkänen, P. 2005. Omat ja muiden tarinat. Helsinki: THL.
- Betti, E. 2005. Teoksessa Tontti, J., Betti, E., Tuusvuori, J. & Vähämäki, J.
Tulkinnasta toiseen, esseitä hermeneutiikasta. Helsinki: Vastapaino.
- Canavan, J.R., Dolan, P.A. & Pinkerton, J. 2000. Family Support. Jessica
Kingsley Publishers.
- Dallos, R., Vetere, A. 2014. Clinical Child Psychology and Psychiatry.
Sage: UK.
- Eskola, J., Suoranta, J. 2000: Johdatus laadulliseen tutkimukseen.
Tampere: Vastapaino.
- Ervast, S-A., Tulensalo, H. 2006. Sosiaalityötä lapsen kanssa.
Kokemuksia lapsikeskeisen tilannearvion kehittämisestä. SOCCA ja Heikki
Waris. Helsinki: Yliopistopaino.
- Gambrel, L. E., Keeling, M.L. 2010. Relational aspects of mindfulness:
Implications for the practice of marriage and family therapy. Contemporary
Family Therapy: An International Journal 32.
- Haarakangas, K. 2008. Parantava puhe. Helsinki: Magentum.
- Hakkarainen, K., Paavola, S. 2008. Asiantuntijuuden kehittyminen,
hiljainen tieto ja uutta luovat tietokäytännöt. Teoksessa Toom, A.,

Onnismaa, J. & Kajanto, A. 2008. Hiljainen tieto: tietämistä toimimista, taitavuutta. Kansanvalistusseura: Aikuiskasvatustutkimusseura.

Hakkarainen, K., Lonka, K. & Lipponen, L. 2005. Tutkiva oppiminen. Järki, tunteet ja kulttuuri oppimisen sytyttäjinä. Helsinki: WSOY.

Haldin-Herrgård, T., Salo, P. 2008. Piilevien voimavarojen ilmaisemisesta hiljaisessa osaamisessa. Teoksessa Toom, A., Onnismaa, J., Kajanto, A. 2008. Hiljainen tieto: tietämistä toimimista, taitavuutta.

Kansanvalistusseura: Aikuiskasvatustutkimusseura.

Harre, R. 2012. What is Social Science? [viitattu 8.8.2016]. Saatavissa: <http://www.socialsciencespace.com/wp-content/uploads/HarréSSB.pdf>

Heikkilä, J., Heikkilä, K. 2001. Dialogi-avain innovatiivisuuteen. Helsinki: WSOY.

Hirsjärvi S., Hurme H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Holm, P. 2014. Luento Perhehoidon päivillä 12–13.11.2014. Jyväskylä.

Hurtig, J. 2003. Lasta suojelemassa. Etnografia lasten paikan rakentumisesta lastensuojelun perhetyön käytännöissä. Rovaniemi: Acta Universatis Lapponiensis 60.

Huston, D. 2010. Waking up to ourselves: The use of mindfulness meditation and emotional intelligence in the teaching of communications. New Directions for Community Colleges.

Hänninen, W. 1999. Sisäinen tarina, elämä ja muutos. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos.

Juhila, K. 2006. Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina. Sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat. Tampere: Vastapaino.

Järvinen A., Koivisto T. & Poikela E., 2000, Oppiminen työssä ja työyhteisössä. Helsinki: WSOY.

Järvinen, M-L. 2011 Konstruktivistinen oppimiskäsitys opettajan pedagogisena työvälineenä alkuopetuksessa Näkökulmia muutokseen. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä M. & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi. Perhetyön arkea. Helsinki:Bookwell Oy.

Kaakinen, S. 2016. Luennot SILTA-ohjaajakoulutuksissa. Vantaa.

Kalland, M. 2014. Vanhemman mentalisaatiokyky. Kirjassa Viinikka A. (toim.) Mentalisaatio perheiden kohtaamisessa. Tampere:MLL.

Kaikkonen, P. 2005. Kokemus ja kohtaaminen kielikasvatuksen lähtökohtina. Kirjassa Poikela, E.(toim.) 2005. Osaaminen ja kokemus-työ, oppiminen ja kasvatus. Tampere University press: Tampereen Yliopistopaino.

Karinen, S. 2013. Vakauttaminen SILTA-ohjaajan työssä. Kirjassa Kiiskinen, P. (toim.) 2013. Iskä, äiskä, omahoitsu ja mä SILTAA rakentamassa. Käsikirja sijaishuollon ammattilaisille. Helsinki: Pelastakaa Lapset ry.

Kauppi, A., Takalo, A. 2014. Kirjassa Viinikka, A.(toim.) Mentalisaatio perheiden kohtaamisessa. MLL: Hämeen kirjapaino Oy.

Kiiskinen, P. (toim.) 2013. Iskä, äiskä, omahoitsu ja mä SILTAA rakentamassa. Käsikirja sijaishuollon ammattilaisille. Helsinki: Pelastakaa Lapset ry.

Kiiskinen, P., Eskelinen, T. 2013. Merkityksen, tunteiden ja eheytyksen näkökulma SILTA-työssä. Kirjassa Kiiskinen, P. (toim.) 2013. Iskä, äiskä, omahoitsu ja mä SILTAA rakentamassa. Käsikirja sijaishuollon ammattilaisille. Helsinki: Pelastakaa Lapset ry.

Kokko, R-L. 2003. Asiakas kuntoutuksen yhteistyöryhmässä: institutionaalisen kohtaamisen jännitteitä. Väitöskirja. Helsinki: Kuntoutussäätiö

Kolb, D. 1984. *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.

Laine, T. 2001. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Kirjassa Aaltola, J., Valli, R. (toim.) 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittavalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Lalander, P. 2001. *Hela världen är din: en bok om unga heroinister*. Lund: Studentlitteratur.

Lastensuojelulaki 417/2007.

Lehto, A. 2013. Rakenteiden ja johdon tuen merkitys SILTA-työskentelyssä. Teoksessa Kiiskinen, P. (toim.) 2013. Iskä, äiskä, omahoitsu ja mä SILTAA rakentamassa. Käsikirja sijaishuollon ammattilaisille. Helsinki: Pelastakaa Lapset ry.

Lehto, J. 2014. Mindfulness-tiedostava ja hyväksyvä läsnäolo. Teoksessa Uusitalo-Malmivaara Lotta. 2014. Positiivisen psykologian voima. Juva: Bookwell Oy.

Malinen, T. 2006. Mustahattu ja tähtisilmä- Narratiivisesta työtavasta lasten ja nuorten kanssa. Teoksessa Lipponen, K., Vataja, S. (toim.) 2006. Lasten ja Nuorten Voimala - Monimuotoista perhekuntoutusta kehittämässä. Osuuskunta Toivo.

Morgan, A. 2004. *Johdatus narratiiviseen terapiaan*. Porvoo: Kuva ja Mieli.

Morgan, D. 1997. *Focus groups as qualitative research*. Sage.

Niskanen, S. 2009. Hermeneuttisen psykologian tieteenfilosofinen traditio. Kirjassa Perttula, J., Latomaa, T. (toim.) *Kokemuksen tutkimus*. 2009. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Odgen, P., Minton, K. & Pain, C. 2009. *Trauma ja keho. Sensomotorinen psykoterapia*. Oulu: Traumaterapiakeskus.

Oesch, E 2005. Hermeneutiikka tiedonalueiden järjestelmässä. Teoksessa Tontti, J (toim.) 2005. Tulkinnasta toiseen. Tampere: Vastapaino.

Ojanen, S. 2006. Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian käsittelyä. Helsinki:Yliopistopaino.

OK-opintokeskus. [viitattu 18.7.2015] Saatavissa

<http://kouluttaja.ok-opintokeskus.fi/opetuksen-mallit>

Pajulo, M., Salo, S. & Pyykkönen, N., Mentalisaatio – ydinalue lasta suojaavassa työssä. Perheterapia – lehti 1/16.

Perttula, J. 2009. Kokemus ja kokemuksen tutkimus:fenomenologiseb erityistieteen tieteenteoria. Kirjassa Perttula J., Latomaa T.(toim.) Kokemuksen tutkimus. 2009. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Poikela, E., Öystilä, S. 2003. Yliopistopedagogiikkaa kehittämässä:kokeiluja ja kokemuksia. Tampere: Tampere University press.

Pohjalainen, M. 2012. Hiljaisen tiedon käsite ja hiljaisen tiedon tutkimus:katsaus viimeaikaiseen kehitykseen. Informaatiotutkimus (S.I), v31, n.3. Verkkojulkaisu. [viitattu 9.4.2016] Saatavissa <<http://ojs.tsv.fi/index.php/inf/article/view/7079/5613>>. .

Pyykkönen, N. 2015. Luento Mentalisaatiosta SILTA-ohjaajien tapaamisessa 18.3.2015. Helsinki.

Pääkkö, A. 2013. Narratiivinen työtapa SILTA-työssä. Kirjassa Kiiskinen, P. (toim.) 2013. Iskä, äiskä, omahoitsu ja mä SILTAA rakentamassa. Käsikirja sijaishuollon ammattilaisille. Helsinki: Pelastakaa Lapset ry.

Pääkkö, A. 2013. Reflektiivinen työote ja reflektion käyttö SILTA-työssä. Teoksessa Kiiskinen, P.(toim.) 2013. Iskä, äiskä, omahoitsu ja mä SILTAA rakentamassa. Käsikirja sijaishuollon ammattilaisille. Helsinki: Pelastakaa Lapset ry.

- Ruusuvuori, J., Tiittula, L. (toim.) 2005. Haastattelu, tutkimus ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Rönkkö, L., Rytönen, T. 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro.
- SILTA-koulutusesite 2016.
- Seikkula, J., Arnkil, T. (2009). Dialoginen verkostotyö. Helsinki:THL.
- Sinkkonen, J. 2013. Mikä lastenkodin arjessa hoitaa? Teoksessa Kiiskinen, P.(toim.) 2013. Iskä, äiskä, omahoitsu ja mä SILTAA rakentamassa. Käsikirja sijaishuollon ammattilaisille. Helsinki: Pelastakaa Lapset ry.
- Sinkkonen, J. 2015. Mitä tulisi ottaa huomioon lasta sijoitettaessa. Teoksessa Sinkkonen, J., Tervonen-Arnkil, K. 2015. Lapsi uusissa oloissa. Helsinki: Duodecim.
- STM. Sosiaali- ja terveysministeriön väliraportti. 2012: 28. Toimiva lastensuojelu. Selvitys kuntien perhetyön, lastensuojelun toimintatapojen sekä lastensuojelulain toimivuuden kehittämistä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- STM. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2014: 4. Lastensuojelun laatusuositus. Helsinki: Kuntaliitto.
- STM. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014: 19. Toimiva lastensuojelu. Toteuttamissuunnitelma 2014–2019. Helsinki.
- Tienari, J., Vaara, E. & Meriläinen, S. 2005. Yhteisyyden rakentuminen haastattelussa. Teoksessa Ruusuvuori, J., Tiittula, L. (toim.) 2005. Haastattelu, tutkimus ja vuorovaikutus. Tampere:Vastapaino.
- Tilastokeskus 2015. [viitattu 15.4.2015] Saatavissa: <http://www.stat.fi/tup/surveylab/menetelmat.html>.

Tiuraniemi, J. 2002. Reflektiivisyys asiantuntijan työssä. Teoksessa Niemi. P., Keskinen, E. (2002). Taitavan toiminnan psykologia. Turku: Turun yliopiston psykologian laitoksen julkaisuja.

Tontti, J.(toim.) 2005. Tulkinnasta toiseen. Tampere: Vastapaino.

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Valtiontalouden tarkistusviraston VTTV tarkistuskertomukset 6/ 2012. Tuloksellisuustarkastuskertomus. Lastensuojelu.

Valtonen, A. 2005. Ryhmäkeskustelut-millainen metodi? Teoksessa Ruusuvuori, J., Tiittula, L. (toim.) 2005. Haastattelu, tutkimus ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Vogt, I. 2016. Luento SILTA-ohjaajakoulutuksessa 31.8.2016

Wahlbeck, J-C. Perheterapiayhdistys ry:n jäsentiedotteet 3/2004 ja 1/2005; Perheterapialehdet 1-4/2003, 1-2/2004, 4/2004 ja 1-2/2005.

Wahlbeck, J-C. 2013. Omahoitajuuden vuorovaikutukselliset haasteet. Kirjassa Kiiskinen, P. (toim.) 2013. iskä, äiskä, omahoitsu ja mä SILTAA rakentamassa. Käsikirja sijaishuollon ammattilaisille. Helsinki: Pelastakaa Lapset ry.

Weick, K., Quinn, R. 1999. Organizational change and development. Annual Review of Psychology. Vol.50. University of Michigan.

Williams, M., Penman, D. 2011. Tietoinen läsnäolo. Löydä rauha kiireen keskellä. Helsinki:Basam-books.

YK:n lastenoikeuksien sopimus.

Åhman, H. 2003. Oman mielen johtaminen. Helsinki:WSOY.

LIITTEET

Liite 1. SILTA-koulutuksen rakenne

 <p>Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen Save the Children Finland</p>			 <p>SILTA</p>		
SILTA-OHJAAJA KOULUTUS KOULUTUKSEN RAKENNE					
<p>Ensimmäinen jakso Koulutuspäivien tavoite: – koulutuksen käynnistyminen, opiskelijoiden motivoituminen ja työskentelyyn asettuminen ja prosessin liikkeen jatkuminen. Asiakkaiden työskentelyyn motivoiminen. MENTORIT MUKANA</p> <p>Teoria: perheterapeuttisuus Sisältö: – teoriaa ja käytäntöä perheterapeuttisuudesta teoreettisena viitekehystenä – mitä huomioitava ennen työskentelyn alkua – SILTA-malli ja asiakasperheen ja omahoitajan valmistelu työskentelyyn – Varian osuus, toiminnallista osuutta</p> <p>Välitehtävät: – asiakasperheen valinta – kirjeen laatiminen lapselle, perheelle ja omahoitajalle – alkutapaaminen – oppimispäiväkirja, kooste opettajalle – mentorin tapaamiset (viikko koulutuksen jälkeen ja viikko ennen seuraavaa) – seuraavan kerran kirjallisuus; Haarakangas: parantava puhe – oman roolin pohtiminen</p>	<p>Toinen jakso Koulutuspäivien tavoite: – käsitys dialogisuudesta osana SILTA-ohjaajan työtä. Miten säilytän dialogisuuden kohdatessani minulle vaikeat tarinat – alkuhaastattelulomakkeen käyttö</p> <p>Teoria: dialogisuus ja reflektointi Sisältö: – teoriaa ja käytäntöä dialogisuuteen liittyen – alkuhaastattelulomakkeen käytön harjoittelua – työkaluja työskentelyn aloittamiseen</p> <p>Välitehtävät: – ensimmäinen varsinainen SILTA-tapaaminen ja sen videointi – oppimispäiväkirja – mentorin tapaamiset – työryhmään omien ajatusten vientiä koulutukseen liittyen – kirjallisuus: Alice Morgan: johdatus narratiiviseen terapiaan – oman roolin pohtiminen</p>	<p>Kolmas jakso Koulutuspäivien tavoite: – opiskelija saa käsityksen narratiivisuudesta SILTA-ohjaajan työn teoreettisena viitekehystenä ja SILTA-työskentelyssä. Palautetta ensimmäisestä tapaamisesta. Varmuus vuorovaikutussuhteen kartoituksesta ja oman sukupuun tekemisestä</p> <p>Teoria: narratiivisuus, sukupuoli Sisältö: – narratiivisuus teoriaa ja käytäntöä – pienryhmissä alkuhaastatteluvideoiden työnohjausta – harjoitellaan vuorovaikutussuhteen kartoituksen tekemistä – sukupuun tekemisen ohjeistus – Varian osuus: toiminnallista sisältöä</p> <p>Välitehtävät: – jatka SILTA-työtä siirtyen vuorovaikutussuhteen kartoitukseen (ei tarvitse videoita, mutta saa) – tee oma sukupuusi ja valmistaudu jakamaan se pienryhmässä siten kuin haluat (jaat sen verran kuin sinusta tuntuu hyvältä) – jatka oppimispäiväkirjan tekoa, lähetä kooste opettajalle – tapaa mentorisi – vie työryhmään ajatuksiasi – kirjallisuus: lue annetut artikkelit ja lähetä</p>			

SILTA-OHJAAJA KOULUTUS KOULUTUKSEN RAKENNE

		kooste – oman roolin pohtiminen
<p>Neljäs jakso Tavoite: opiskelija saa valmiuksia asiakkaan ja omien traumojen kohtaamiseen ja vakauttamiseen</p> <p>Teoria: traumaista Sisältö: – traumaista luento sekä vakauttamisen harjoittelua – oman sukupuun jakaminen pienryhmissä – asiakassukupuun tekeminen – ohjeet oman elämänjanan tekemiseen</p> <p>Välitehtävät: – asiakassukupuun tekeminen videointi – oman elämänjanan tekeminen – oppimispäiväkirja – mentorin tapaamiset – omaan työryhmään ajatusten vieni – oman roolin pohtiminen – kirjallisuus: lue SILTA – käsikirjasta reflektoinnista ja omahoitajasuhteen roolikartasta.</p>	<p>Viides jakso Tavoite: reflektoinnin käytön varmistuminen oman elämänjanan jakamisen kautta</p> <p>Teoria: reflektointi</p> <p>Sisältö: omien elämänjanojen jakaminen reflektoiden oman pienryhmän kanssa – ohjeet elämänjanan tekemiseen asiakkaiden kanssa – työskentelyn päättymiseen valmistautuminen sekä tapaamisissa että koulutuksessa – Varian osuus: toiminnallista sisältöä</p> <p>Välitehtävät: – videoi sukupuun tekeminen asiakkaiden kanssa – pohdi omaa rooliasi tapaamisessa – tee oppimispäiväkirjaa – lue annettu artikkeli – tapaa mentorisi – vie työryhmään ajatuksiasi</p>	<p>Kuudes jakso Tavoite: asiakassukupuiden työnohjaus jakaminen ja reflektointi pienryhmissä</p> <p>Teoria: mentalisaatio</p> <p>Sisältö: asiakassukupuiden työnohjaus ja reflektointi pienryhmissä Mentalisaation merkitys ja tukeminen</p> <p>Välitehtävät: – videoi asiakaselämänjanan tekeminen asiakkaiden kanssa – pohdi omaa rooliasi tapaamisessa – tee oppimispäiväkirjaa – tapaa mentorisi: pohtikaa miten SILTA jatkuu työyhteisössäsi</p>

SILTA-OHJAAJA KOULUTUS KOULUTUKSEN RAKENNE

<p>Seitsemäs jakso Tavoite: koulutus päättyy, SILTA-ohjaaja koulutuksen annin hyödyntäminen. Mentorit mukana loppupäivästä</p> <p>Teoriaa: tietoinen läsnäolo</p> <p>Sisältö: asiakaselämänjanojen videoiden työnohjaus ja reflektointi pienryhmissä – tietoisien läsnäolon teoriaa ja harjoituksia – palautetta koulutuksesta – palautetta mentoreilta – kakkukahvit ja todistukset</p>		
---	--	--

Liite 2 SILTA-kirje haastateltaville

Hei SILTA-ohjaaja!

Tapasimme SILTA-ohjaajien II valtakunnallisilla päivillä maaliskuussa. Tiedustelin silloin vapaaehtoisia osallistujia fokusryhmähaastatteluun. Kerroin innostuksestani Kolbyn kehään ☺. Se jäsensi ajatuksiani kiinnostuksen kohteestani. Teitä oli seitsemän vapaaehtoista, kiitos siitä!! Olen kiinnostunut kuulemaan,

- mitä juuri Sinä ajattelet SILTA-ohjaajakoulutuksen käytyäsi
  - Mitä asioita ajattelet sisäistäneesi koulutuksen aikana ja miten nämä sisäistyneet ajatukset ovat siirtyneet käytännön työhösi.
  - Lisäksi olen kiinnostunut kuulemaan miten nämä ajatukset edelleen ovat jalostuneet ja kehittyneet eteenpäin käytännön työssäsi

Näitä teemoja pyytäisin Sinua miettimään. Ajatuksenani on, että te seitsemän alan ammattilaista jaatte yhdessä kokemaanne. Minä olen haastattelussa mukana esittämässä kysymyksiä sekä myös tallentamassa tapahtuman videoimalla ja/tai sanelukoneen avulla.

- Lisäksi pyydän sinua valitsemaan ennen tapaamistamme
  - jonkun kuvan tai kortin, joka kuvastaa niitä asioita, joita koet syventäneesi koulutuksen jälkeen.
  - Ota kuva tai kortti mukaasi kun tulet haastatteluun ja kerro siitä jotakin haastattelussa

Ryhmähaastattelu on tarkoitus toteuttaa 27.8.2014 kello 11–13.00 Tiukulassa, Pelastaa Lapset ry:n tiloissa, osoitteessa Koskelantie 38,00610 Helsinki. Aloitamme haastattelun lounassalaatilla, kerrothan mahdollisista allergioista hyvissä ajoin.

Tätä arvokasta materiaalia, jota haastattelun avulla kokoan, käytän opinnäytetyössä Lahden ammattikorkeakoulun sosionomi (AMK) koulutuksessa. Materiaali toimii myös pohjana laajemmalle kyselytutkimukselle, joka on tarkoitus lähettää jokaiselle SILTA-ohjaajakoulutuksen käyneelle vuonna 2015.

Haastattelumateriaali tulee olemaan minulla aineistona opinnäytetyössä. Opinnäytetyö on julkinen ja se tallennetaan Theseus-tietojärjestelmään. Materiaali toimii myös pohjana tulevalle laajemmalle haastattelututkimukselle, jonka avulla on tarkoitus kerätä kaikilta SILTA-ohjaajilta ajatuksia siitä, miten ovat voineet hyödyntää koulutuksessa sisäistämäänsä tietoa. Kerään materiaalin siten, että haastateltavat eivät ole tunnistettavissa. Tarvitsen jokaiselta henkilökohtaisesti luvan haastattelumateriaalin käytöstä. Pyydän ennen haastattelua jokaiselta kirjallisen allekirjoituksen suostumuksesta.

Kiitos vielä jo etukäteen!!!

Pirjo